

LEIESTAM

Informatieblad van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, Afdeling Deinze

Verschijnt tweemaandelijks
(niet in juni)
Uitgaftekantoor: Deinze 1

Verantwoordelijke uitgever:
Tony VANHEE

17^e jaargang nr. 1

Reigerslaan 2

FEBRUARI 2009

9800 DEINZE

Hoofdredacteur: Demuyneck Guido, Pachtgoeddreef 17, 9031 Drogen

Onze internet-site: <http://www.vvfdeinze.be>

Activiteiten:

1) **Cursus familiekunde 2009: "Wie waren mijn voorouders? Hoe leefden zij?"**. In de maanden februari en maart 2009 organiseert VVF-Deinze opnieuw een cursus familiekunde voor beginners. De bijeenkomsten zullen plaatshebben in de benedenzaal van de bibliotheek op dinsdagen 17 en 24 februari, 10 en 24 maart 2009, telkens vanaf 20 uur. Nadien zal nog een geleid bezoek in groepjes aan het Deinse stadsarchief plaatsvinden

Inschrijven kan nog door storting van 25 euro op rekening nr. 083-2731167-38 van VVF-Deinze

2) **Woensdagen 25/2, 25/3 en 29/4/2009: Opsporing gezocht: mijn voorouders** (telkens van 10 u tot 12 uur in het stadsarchief van Deinze): begeleiding nieuwe familiekundigen door een bestuurslid van VVF-Deinze

Op 2 februari 2009 overleed ons medebestuurslid en goede vriend Herman MAES.

Als oud-voorzitter van de KGK lag Herman aan de basis van de oprichting van VVF-Deinze.

In de loop van zijn leven schreef hij honderden artikels over heem- en familiekunde waaruit wij en ons nageslacht veel informatie zullen blijven putten.

Wij betuigen ons medeleven aan zijn familie en vrienden en wensen hen veel sterkte toe.

Hernieuwing lidgelden:

Indien U uw lidmaatschapsbijdrage 2009 (5 €) nog niet zou hebben betaald vragen wij U deze te willen overschrijven op rekening nr. 083-2731167-38 van VVF-Deinze.

Nationale leden van VVF zijn niet verplicht om deze bijdrage te storten maar hun bijdrage is steeds van harte welkom.

DE BELANGRIJKSTE ARTIKELS OVER ARCHIEFBRONNEN IN LEIESTAM

Tijdens het door VVF-Deinze georganiseerd geleid bezoek aan het Rijksarchief Gent, november vorig jaar, bleek dat heel wat van onze nieuwe leden en sympathisanten slechts weinig op de hoogte zijn van de artikels die wij in de voorbije 16 jaargangen van Leiestam publiceerden. Voor hen zijn in het bijzonder de talrijke artikels over bronnen voor hun eigen onderzoek van belang.

Hieronder volgt dan ook een overzicht van deze bijdragen. Het is de bedoeling van VVF-Deinze om deze artikels ook beschikbaar te stellen via onze website. De volledige jaargangen van Leiestam (we zijn gestart met ons tijdschrift in december 1992) zijn consulteerbaar in het stadsarchief van Deinze.

Artikels over algemene bronnen van de Nieuwste Tijden (periode sinds 1796)

Bronnen voor genealogisch onderzoek – enkele nuttige tips:

- de eerste stappen en de Burgerlijke Stand (jg.13 nr.5 p.544)
- bevolkingsregisters en volkstellingen (jg.14 nr.1 p.552)
- militieregisters en ander militair archief (jg.14 nr.2 p.559)
- notariaat en archieven van de registratie- en hypotheekkantoren (jg.14 nr.4 p.577)
- directe belastingen (jg.14 nr.5 p.585)
- kadaster (jg.15 nr.2 p.597-598)
- de Popp-kaarten en de bijhorende leggers (jg.15 nr.4 p.614-615)

De Bevolkingsregisters van Groot-Deinze (jg.2, nr.1, p.50-51 en jg.2, nr.2, p.58-60)

Opzoekingen in het archief van het kadaster (jg.8, nr.3, p.313-315)

Militieregisters in de Oost-Vlaamse Rijksarchieven (jg.9, nr.2, p.345-346)

Nationale fiscaliteit van de Franse Tijd tot WOI (jg.11, nr.1, p.417-419)

Patentregisters als bron voor de familiekunde – het patentregister van Deinze van het jaar VIII (1799) (inleiding) (jg.10, nr.4, p.401-402) (in de jg.10, 11 en 12 wordt dit register verder ontleedt)

Registratiekantoor Deinze: Aangiften van nalatenschap (inleiding) (jg.1, nr.1, p.6) (in de eerste 10 jaargangen worden de aangiften van de periode 1796-1802 ontleed (in totaal 511 aangiften)

Inleiding tot de geschiedenis van het notariaat te Deinze (jg.16 nr.4 p.653-657, nr. 5 p.663-665, jg.17 nr.1 p.671-673)

De archieven van het Deinse Vrederecht (jg.10, nr.1, p. 377-379)

Het Belgisch Rechts- en penitentiair systeem geïnventariseerd (jg. 10, nr.2, p.385-387)

Je voorouders in de krant (jg.1, nr.2, p.11)

Lijkschouwingen te Deinze tijdens de 19^e eeuw (inleiding) (jg.6, nr.2, p.227-228) (de 65 lijkschouwingen worden verder geanalyseerd in de 6de, 7de en 8ste jg.)

De vaststelling van 1840 (inleiding) (jg.12, nr.4, p.493-494) (de vaststelling van Sint-Martens-Leerne wordt als voorbeeld ontleed in dit nr. en het nr.5 van de zelfde jg.)

Artikels over algemene bronnen van het Ancien Régime (periode voor 1796)

De Parochieregisters van Deinze, Nazareth en Zulte (jg.1 nr.4 p.26-29)

De Parochieregisters van Deinze en Petegem nu ter inzage in het stadsarchief van Deinze (met een overzicht van de parochieregisters van O-L-Vrouw en Sint-Martens) (jg.3 nr.2 p.98-100)

De landboeken van Deinze, Nazareth en Zulte (jg.2 nr.5 p.85-86)

Staten van goed – een belangrijke bron voor genealogen (jg.15 nr.5 p.622-624, jg.16 nr.1 p.629-631, nr.2 p.639-641, nr.3 p.646-648)

De staten van goed van de heerlijkheid Eke (inleiding) (jg.13 nr.3 p.528) (de staten van goed van de periode 1763-1795 werden nadien gepubliceerd tot en met het eerste nr. van jaargang 17)

De “wettelijke passeringen” van Deinze (jg.6 nr.1 p.217-219)

Stadsrekeningen uit het Ancien Régime als bron voor de familiekunde – de Deinse stad rekening van 1714 (inleiding) (jg.7 nr.2 p.265-268) (in jg.7 nrs.2,3 en 4 werden uittreksels uit deze stadsrekening als voorbeeld gepubliceerd)

Pioniers en keurlingen (jg.6 nr.2 p.225-226)

Deinse enkwesten uit de 17e eeuw (inleiding) (jg.8 nr.2 p.307) (de enkwesten van de 17^e eeuw werden verder ontleed in de jaargangen 8 en 9)

Kerk- en disrekeningen als bron voor de familiekunde (inleiding) (jg.10 nr.5 p.409) (als voorbeeld werd in jg.10 nr.5 en nr.6 de kerkrekening van O-L-Vrouw Deinze van 1691 ontleed)

Het archief van de Raad van Vlaanderen – een onuitputtelijke maar moeilijk toegankelijke bron voor de genealogen (jg.14 nr.4 p.573-575, jg.15 nr.1 p.593-594, nr.2 p.601) (vanaf jg.15 nr.3 zijn we gestart met de analyse van de losse bundels betreffende de verschillende gemeenten van ons werkgebied; er werd begonnen met Astene)

Guido Demuynek

INLEIDING TOT DE GESCHIEDENIS VAN HET NOTARIAAT TE DEINZE

(vervolg van Leiestam 5/2008, p. 663-665)

Voorgangers Peter De Proft, Guido Gezellelaan 60 (zie lijst op volgende pagina)

Louis Verhulst werd in 1808 benoemd tot notaris in Vinkt waar voordien Adrien François Van Wonterghem praktiseerde. Officieel bleef hij dus notaris te Vinkt, maar reeds in november 1809 kwam hij in Deinze wonen op de Markt. Op zijn verzoek werd hij op 19/2/1828 door de Nederlandse Koning benoemd met standplaats Deinze. Dat de andere notarissen van Deinze hem als een concurrent zien blijkt uit een verzoekschrift van Vandekeere en Reyntjens in 1839, na de dood van Verhulst, om de toekomstige opvolger van Verhulst te benoemen in Vinkt en hem te verplichten zich daar te vestigen. Uit een onderzoek dat daarop volgt blijkt o.a. dat geen enkele klant van Verhulst er zich ooit over beklaagd heeft dat deze notaris verhuisd was. Ook blijkt dat zelfs met hun drieën, de notarissen van Deinze elk nog altijd meer akten verlijden dan de notarissen op het platteland.

Verhulst werd opgevolgd door Hilaire De Smet, geen onbesproken figuur. Hij had zich ook kandidaat gesteld voor de opvolging van Beernaert 3 jaar eerder maar een aantal notarissen van de Kamer hadden zich hiertegen verzet (in zijn functie als griffier van het vrederecht zou hij geregeld voorstellen de zaken van families te regelen en daardoor in concurrentie komen met notarissen, maar de procureur-generaal vond dat je hem dat niet kwalijk kon nemen). In 1837 wordt de voorkeur gegeven aan Reyntjens, maar in 1840 is het dan toch de beurt aan Hilaire De Smet, die ook neef was van Verhulst en jarenlang bij hem had gewerkt. Wellicht was Hilaire De Smet toch niet zo zuiver op de graad. In 1856 werd hij uit zijn ambt ontzet na een vonnis van de rechtbank van Eerste Aanleg, bevestigd door het Hof van Beroep (valsheid in geschrifte en belangenvermenging). De Smet wordt later vernoemd als fabrikant in zijden stoffen en verhuist in 1871 naar Sint-Joost-ten-Noode. Hij overlijdt in Elsene in 1896.

De Smet werd opgevolgd door Eduard Dufaux. Hij was geboren in Waregem en woonde in 1857 in Gent. Naast het diploma van kandidaat notaris was hij ook dokter in de rechten en in de politieke en administratieve wetenschappen. Door die extra diploma's werd hij verkozen boven zijn concurrent Seraphinus Ryffranck. Dufaux praktiseerde in de Kortrijkstraat. Hij had twee kinderen: een dochter Charlotte, die in 1886 huwde met de bekende kunstschilder Emile Claus, en een zoon, Ernest, die hem in 1891 op zijn verzoek opvolgde. Na zijn ontslag verhuisde Eduard naar de Statiestraat, Ernest bleef in de Kortrijkstraat wonen met zijn vrouw en 4 kinderen. Hij overleed er op 45-jarige leeftijd in 1906.

Zijn opvolger Alfred De Vylder ging als buur van de weduwe Dufaux wonen in de Kortrijkstraat. Hij was voordien notaris in Zingem geweest. Zijn huis werd in 1918 gebombardeerd en het grootste deel van zijn archieven ging in de vlammen op.

Henri Voet volgde hem, na zijn overlijden in 1933, op. Hij vestigde zich eerst in de Kortrijkstraat, nadien in de Gentstraat en tenslotte in de Tolpoortstraat. Hij bood zijn ontslag aan in 1961, waarna hij terug ging wonen in Aalter, waar hij voordien reeds notaris was geweest en waarvan zijn echtgenote Delphine Pussemier afkomstig was.

Rudi Pauwels volgde Henri Voet op. Hij woonde eerst bij zijn ouders in de Guido Gezellelaan, nadien in de Tolpoortstraat en ging terug in het ouderlijk huis wonen in 1980.

VOORGANGERS DE PROFT PETER

geboortedatum	naam	ontslag	archieven
vorige standplaats	periode	benoeming elders	
benoeming		overlijden	
Aarsele 14/3/1782	VERHULST Louis Joseph		
Vinkt	(1809) 1828-1839		
KB 26/11/1808		Deinze 31/7/1839	
Zottegem 4/12/1804	DESMET Hilaire	HvB 13/8/1856	
	1840-1856		
KB 7/2/1840		Elsene 18/3/1896	
Waregem 7/11/1822	DUFEAUX Eduard	KB 10/6/1891	bij Peter De Proft
	1857-1891		
KB 20/7/1857		Deinze 3/12/1896	
Deinze 7/5/1861	DUFEAUX Ernest		bij Peter De Proft
Deerlijk	1891-1906		(deels)
KB 17/6/1891		Gent 9/12/1906	
Gent 26/5/1857	DE VYLDER Alfred Constant		bij Peter De Proft
Zingem	1907-1933		(deels)
KB 20/1/1907		Gent 3/6/1933	
Gent 20/2/1894	VOET Henri Sylvain	KB 5/12/1961	bij Peter De Proft
Aalter	1933-1961		
KB 25/7/1933		Dijon (FR) 10/7/1978	
Deinze 23/4/1932	PAUWELS Rudi		bij Peter De Proft
	1961-1995		
KB 11/5/1879		Gent 15/9/2008	
Mortsel 26/5/1963	PAUWELS Peter	KB 5/12/2004	bij Peter De Proft
KB 6/3/1995			
Bilzen 6/2/1973	DE PROFT Peter		
KB 22/6/2005			

In 1995, het jaar dat zijn zoon Peter hem opvolgde, ging hij wonen in Sint-Martens-Latem. Hij overleed vorig jaar in Gent.

In 2004 besloot Peter Pauwels te stoppen met zijn praktijk. Hij werd in 2005 opgevolgd door huidig notaris Peter De Proft.

De archieven van de Deinse notarissen, een bijzondere problematiek.

In het eerste deel van deze artikelenreeks spraken we reeds over de archieven van de Deinse notarissen in het Ancien Régime. Wat de archieven betreft van de notarissen na 1796, zal de aandachtige lezer in de tabellen met de voorgangers zeker opgemerkt hebben dat heel wat verloren is gegaan. Of dit volledig te wijten is aan de beschietingen die in 1918 Deinze teisterden, is niet helemaal duidelijk. Waarom zijn de minuten verloren van een hele reeks voorgangers van de 3 notarissen? Het zal wellicht altijd een raadsel blijven! Uit consultatie van de archieven van de notarissen die neergelegd zijn in het Rijksarchief te Gent, konden we vaststellen dat Deinze wat dit betreft een buitenbeentje is. Van bijna alle Oost-Vlaamse notarissen sinds 1796 zijn de minuten bewaard en velen ervan zijn reeds neergelegd. Wat de Deinse notarissen van de Nieuwste Tijden betreft zijn geen minuten beschikbaar in het rijksarchief; bovendien worden enkel de minuten van de in de laatste kolom van de tabellen aangeduide notarissen bewaard bij de 3 thans praktiserende notarissen.

Toch is het nog op een andere manier mogelijk de inhoud van de verloren gegane minuten te achterhalen. Sinds de Franse Tijd dienen bijna alle notariële akten te worden geregistreerd op het registratiekantoor van het gebied waarin de notaris zijn standplaats heeft. Deze registratie gebeurt bijna steeds door ontleding, dus bij middel van een verkorte analytische versie van de akte in de registers van openbare burgerlijke akten (reeks nr. 5).

De archieven van het Registratiekantoor Deinze uit de 19^e eeuw zijn neergelegd in het Rijksarchief te Beveren-Waas. Wat de bovenvermelde reeks 5 betreft ontbreken enkel de registers 24 (eerste helft 1823), 54-56 (periode oktober 1840 tot oktober 1841), 59-60 (periode mei tot oktober 1842) en 81 - 94 (periode juni 1849 tot september 1854).

Wanneer men dus de datum van een akte kent en de betrokken notaris, is het perfect mogelijk de akte in verkorte versie terug te vinden in deze registers. Een geïnteresseerde met veel energie kan op basis van deze registers ook een schaduwarchief aanleggen van de notarissen van wie de minuten verloren gegaan zijn.

Voor wat betreft transacties van onroerende goederen kan men voor de ontbrekende periode ook terecht bij het kadaster. Het archief van het kadaster (in Oost-Vlaanderen in de Savaanstraat 11, Gent) houdt per gemeente en per jaar de opgaven 219 bij. Deze opgaven werden door de Registratie voor het Kadaster opgemaakt aan de hand van de notariële akten, de onderhandse akten (in de eerste helft van de 19^e eeuw mocht een verkoop nog onderhands gebeuren) en de erfenisaangiften. Op basis van deze lijsten worden de wijzigingen in het kadaster doorgevoerd. We vinden er zowel de gegevens terug van de oude als van de nieuwe eigenaars.

Tenslotte bestaat ook de mogelijkheid opzoeken te doen in de archieven van de hypotheekkantoren, maar het zou ons te ver leiden hierover uit te wijden binnen dit artikel.

Hieronder nog enkele bronnen ter aanvulling van dit onderwerp over het notariaat:

- In Bijdragen tot de geschiedenis van Deinze en de Leiestreek LXXVI (2009) p. 13-57: "Over de notarissen te Deinze" door Herman Maes;
- "Het notariaat in België van de Middeleeuwen tot heden", een uitgave van het Gemeentekrediet uit 1998 onder leiding van Claude Bruneel, Philippe Godding en Fred Stevens.

Guido Demuyneck

DE STATEN VAN GOED VAN DE HEERLIJKHEID EKE
(EKE, NAZARETH)

(vervolg van Leiestam 5/2008 p. 666-667)

- 10/12/1764: St. Louys DE KEUCKELAIRE fs. Pieter + Eke 13/9/1764
 x Joanne Marie DE COSTER fa. Jacobus wed., waarvan 6 K:
 Livyne 16 j., Catharine 14 j., Anne Louyse 10 j., Jan Baptiste 9 j., Isabelle Marie 7 j. en
 Pieternelle 2 j.
 (geregistreerd in register 66, folio 96 verso)
- 1763:
- 24/1/1763: St. Pitronelle DE BOCK fa. Frans en Isabelle DE TOLLENEIRE + Eke 26/7/1762
 x Francies VERNIERS wed., waarvan 3 K:
 Marie Françoise 3 j., Isabelle 1 ½ j. en Rosalie ? maanden
 (geregistreerd in register 66, folio 9 verso)
- 24/1/1763: St. Pieter VLAEMYNCK fs. Lieven en Elisabeth PEIRTSEGAELE + Eke 28/6/1762
 x Adriaene DE WEESE fa. Pieter +, waarvan 2 K:
 Joanne Marie x Baltazar VERMAERCKE en Joannes Baptiste 24 j.
 xx Petronelle Rosa THIENPONT fs. Lieven wed., waarvan 4 K:
 Pieter Francies 12 j., Marie Catharine 6 j., Lodovicus Francies 3 j. en Marianne 1 j.
 (geregistreerd in register 66, folio 20)
 (een bijkomende "Augmentatie staet" werd opgesteld op 31/10/1763 – deze staat
 geregistreerd in register 66, folio 68 verso)
- 31/1/1763: Pieter Amandus DE DAEVERE fs. Franchies + Nazareth "Overmeirsche" 22/6/1762
 x Agnes DE SLOOVERE fa. Judocus wed., waarvan 2 K:
 Franchies 5 j. en Joannes Baptiste 1 j. 5 maanden
 (geregistreerd in register 595/6 van Sint-Pietersabdij 1^e reeks Diversen (inventaris 34/1a))
- 25/4/1763: Joanne DE JAEGERE fa Jan + Eke
 x Jacobus OOSTERLINCK fs. Carel + Nazareth "Overmeersch" 25/5/1755,
 waarvan 3 K: Lievyne Therese 16 j., Angeline 14 j. en Joannes 12 j.
 xx Pieter CLAUS wed. waarvan geen K
 (geregistreerd in register 66, folio 34)
- 30/5/1763: St. Joanne VERMEULEN + Nazareth 1761
 x Pieter DE CAVEL wed. waarvan 1 K: Jacobus 23 j.
 (deze pro deo staat werd niet geregistreerd)
- 30/5/1763: St. Jan Baptiste TEN BUYSER + Eke 4/3/1762
 x Pieternelle VAN LANCKER wed., waarvan 3 K:
 Joannes Baptiste 16 j., Marie 9 j. en Joanne 7 j.
 (deze pro deo staat werd niet geregistreerd)
- 30/5/1763: St. Marie Anne DOBBELEIRS + Nazareth september 1760
 x Joannes GOETHEYN fs. Joannes wed., waarvan 3 K:
 Jacobus 12 j., Pieternelle 10 j. en Joannes 8 j.
 (deze pro deo staat werd niet geregistreerd)
- 27/6/1763: St. Olevier DE COMMERE + Eke 5/5/1763
 x Pieternelle DHAENENS wed., waarvan 1 K: Jan Baptiste 21 j.
 (geregistreerd in register 66, folio 34)

4/7/1763: St. Francies VAN KERCKHOVE fs. Geeraert en Joanne SUTTERMAN
 + Eke 31/12/1762
 x Joanne TANT fa. Joos wed., waarvan 5 K:
 Emanuel, Joannes Baptiste en Maria Judoca meerderjarig;
 Pieter Francies 20 j. en Bregita 18 j.
 (geregistreerd in register 66, folio 51 verso)

3/10/1763: St. Livyne DHONT fa. Adriaen + Eke 23/8/1762
 x Jan CLAUS fs. Jan wed., waarvan 3 K:
 Pieternelle 23 j., Lodewicus 19 j. en Joannes Baptiste 14 j.
 (geregistreerd in register 66, folio 62 verso)

31/10/1763: St. Lieven THIENPONT fs. Jan + Eke 1/12/1762
 x Joosine GHELINCK fa. Jan +, waarvan 3 K:
 1) Petronelle Rosa x Pieter VLAMYNCK +, waarvan 4 K:
 Pieter Francies, Marie Catharine, Lodevicus Franciescus en Marie Anne
 xx Pieter Joannes CNUUDE waarvan geen K
 2) Jacobus + x Joanne SCHYNCKEL waarvan 1 K: Livine
 3) Pieter +
 (geregistreerd in register 66, folio 65 verso)

14/11/1763: St. Isabelle VANDE VEEGAETE fa. Pieter + Eke 18/6/1763
 x Joannes DE VOS fs. Jan wed., waarvan 5 K:
 Jan Francies 14 j., Jan Baptiste 9 j., Marie Catharine 6 j., Pieternelle Theresia 3 j. en
 Guillielmus 5 maanden
 (geregistreerd in register 66, folio 71)

12/12/1763: St. Marie Jacobe VAN OOSTENDE fa. Pieter + Eke 12/10/1763
 x Joannes ANTHONE fs. Francies wed., waarvan 2 K:
 Joanne Marie 3 j. en Marie Theresia 18 maanden
 (geregistreerd in register 66, folio 75 verso)

In bundel 78 bevinden zich ook nog 2 Pro Deo staten die niet werden geregistreerd:

1761 (zonder datum): St. Jan LAUWAERT fs. Jan en Joanne DE WEVER + Eke 31/8/1758
 x Pieternelle THYSBAERT fa. Louys en Joosyntien DE KEUCKELAIRE wed.,
 waarvan 7 K: Gilles + februari 1760, 24 j. oud; Marie Jacobe 19 j., Jan Baptiste 17 j.,
 Louyse 15 j. Livinus 13 j.; Pieter 11 j. en Augustinus 7 j.

1761 (zonder datum): St. Franchoise MEIRE + Eke ?
 x Jacobus HAUGHM wed., waarvan 2 K: Joannes Baptiste 18 j. en Pieter 11 j.

De overige staten van goed van Eke werden eerder gepubliceerd door Lieven Snoeck in twee delen (te consulteren in onze bibliotheek):

SNOECK Lieven: *Staten van goed verleden voor baljuw, burgemeester en schepenen als oppervoogden van de parochie en heerlijkheid van Eke aan de Schelde en de heerlijkheid Eke binnen Nazareth en Zevegem* (1612-1713). Destelbergen, 2007, 28 p

SNOECK Lieven: *Eke – Staten van Goed (1714-1762)* (Uitgave van Digitaal Archief) 61 blz., 2006.

Met steun van de
Vlaamse overheid

België-Belgique
P.B. 9800 Deinze 1
3-9282

P 806155

LEIESTAM

Informatieblad van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, Afdeling Deinze

Verschijnt tweemaandelijks
(niet in juni)
Uitgiftkantoor: Deinze nr. 1

Verantwoordelijke uitgever:
Tony VANHEE

17^e jaargang nr. 2

Reigerslaan 2

APRIL 2009

9800 DEINZE

Hoofdredacteur: Demuynek Guido, Pachtgoeddreef 17, 9031 Drogen

Onze internet-site: <http://www.vvfdeinze.be>

Activiteiten:

1) Woensdagen 29/4, 27/5 en 24/6/2009: Opsporing gezocht: mijn voorouders (telkens van 10 u tot 12 uur in het stadsarchief van Deinze): begeleiding nieuwe familiekundigen door een bestuurslid van VVF-Deinze.

2) Op dinsdag 19 mei 2009 vanaf 20 uur in de benedenzaal van de Deinse bibliotheek, ingang langs de Markt: Voordracht:

Hoe leefden onze voorouders tijdens de Franse bezetting

door Claude Gekiere, voorzitter VVF-Deinze

We kunnen ons wel interesseren wie onze voorouders waren die in de Franse periode leefden, maar het is ook belangrijk om te weten hoe deze familieleden leefden; welke waren hun leefomstandigheden, hoe werkten zij, waarover beschikten zij om hun leven comfortabel te maken. Komen o.m. aan bod: lokaal bestuur, het plattelandsleven, de materiële situatie, militaire dienstplicht, religie, voeding, economie en geld.

Nieuwe publicaties:

Register der dopen: Wijk DE PINTE (ook genaamd Klein-Nazareth) periode 1831 tot 1868

Voor meer uitleg: zie p. 681

Genealogische en Historische Bronnengids (GHB)

Voorbeeld GOTTEM

Doel

Op de website van VVF-Deinze lieten we dit jaar een bronnengids plaatsen, de **Genealogische en historische bronnengids (GHB)**. Dit instrument heeft tot doel een overzicht van alle beschikbare bronnen over de deelgemeenten van Deinze, Nazareth-Eke en Zulte te bieden. Geef toe, eerder een utopische betrachting, die nooit haar voltooiing zal krijgen, maar die in haar wezenlijke onvolmaaktheid en voortdurende ontwikkeling de vorser de weg naar onvermoede bronnen wil tonen.

Het spectrum van dit bronnenbestand bestrijkt niet enkel de inhoud van archivale bestanden met hun documenten en inventarissen, maar ook de producten van verricht onderzoek. De GHB wil tot een soort wetenschappelijk apparaat uitgroeien, dat onuitgegeven primaire bronnen samenbrengt met secundaire en met publicaties van allerlei aard. In casu betekent dit voor onze Leiestreek een bundeling van bestanden uit de gemeentelijke archieven van ons gebied, de rijksarchieven, het KGK-archief in het MuDeL, archieven, bibliotheken en documentatiecentra, waar dan ook, die informatie over onze gemeenten bevatten. Ook bijdragen uit tijdschriften zoals *Leiestam* en *Vlaamse Stam (VVF)*, het jaarboek van de KGK, de publicaties van de heemkundige kringen uit de omgeving komen in aanmerking.

Inhoud

De GHB richt zich in eerste instantie tot de genealoog, pas dan tot de historicus. Dit wordt duidelijk uit zijn structuur en de inhoudelijke benadering. De gradatie van de markerende kleur geel ondersteunt de herkenning van onderliggende lemmata.

In de gids brachten we voorlopig onderstaande hoofdstukken onder, met een greep uit hun lemmata:

Bevolkingsoverzicht: haardtellingen, *stati animarum*, buitenpoorterie, lijsten van weerbare mannen, schaderapporten, allerlei documenten over migratie (oud regiem); bevolkingstellingen, bevolkingsregisters, electorale bronnen, landverhuizingen of paspoortboeken (modern archief).

Parochieregisters en Burgerlijke Stand: naast de registers ook onderwerpen als geboorten/overlijden buiten het dorp, peterschap van de koning of legitimatie.

Goederenbezit: leenboeken, leenverheffingen, denombrementen, renten en cijns, beste hoofd, tienden, kaarten en plans, landboeken en andere documenten over vruchtgebruik, (ver)pachten en (ver)kopen in het feodaal stelsel; uit het modern archief onder meer bronnen over kadaster, grondbezit, huiseigendom, nalatenschap en erfenis. Uiteraard worden we onvermijdelijk geconfronteerd met overlappingsen uit de thema's **Notariaat** (kantoren, contracten, testamenten...) en **Registratie en Domeinen** (aangifte nalatenschap). Interne verwijzingen en bronherhalingen helpen dit euvel te verminderen.

Weeskamer: weesgoederen, staten van goed, (opper)voogdij, renonciaties, borgen, weesrekeningen. We verwijzen hier naar "**Rechtspraak (Modern archief), Vrederegerecht, Familieraad, Voogdij**" voor aanverwante bronnen uit latere tijden. Dit stuk zelf neemt alle rechtbanken en hoven voor zijn rekening, het wordt voorafgegaan door het hoofdstuk **Schepenakten. Rechtspraak (Oud regiem)**, dat onder meer de wettelijke passeringen, akten en contracten, lijkschouwingen, enkwesten, processen en materiaal uit de grote Raden omvat.

Overheidsbeheer: rekeningen uit het oud regiem (baljuw-, stads-, parochie- en kasselrijrekeningen, rekeningen van heerlijkheden), resoluties, ordonnanties, rekwesten,

ambten en functies, aanstellingen en benoemingen van het personeel. Lemmata die we ten dele in het modern archief terugvinden, er vertaald in de behoeften van de elkaar opvolgende periodes.

Stedenbouw. Ruimtelijke Ordening: openbare werken met o.a. rijkswegen, buurt- en landwegen, verkavelingen, bouwvergunningen, straat- en beekschouwingen en zelfs rioleringen.

Familiegegevens. Dorpsleven: familiefondsen en familiearchieven, het resultaat van genealogische opzoekingen (stamreeksen, kwartierstaten...) en bronnen over het "dorpsleven" in zijn brede context.

Erfgoed. Gedachtegoed: landschap en monumenten, taal (Nederlands, dialect), de Vlaamse Beweging, legenden...

Openbare orde. Veiligheid. Hulporganisaties: schutterij, militie, burgerwacht, politie en diensten als Brandweer, Passieve Luchtbescherming, Civiele Bescherming, Rode Kruis; opstand, rellen en stakingen.

Leger. Militairen. Militaire conflicten: verwijzingen naar persoonlijke dossiers, de organisatie van een leger (conscriptie, militieregisters, oproeping, vrijstellingen, verlof soldij), krijgsverrichtingen, militaire lasten voor de bevolking, bezetting, verzet...

Economie: handel en nijverheid (en industrie) met hun sectoren, handelsvervoer en transport, landbouw (gewassen tellingen, veeziektes), tewerkstelling, werkloosheid, sociale voorzorg, hinderlijke inrichtingen, milieuzorg en milieuvervuiling.

Financiën. Belastingen: transport, spijker, issuerecht, penningkohieren, maalrecht, ommestellingen of pointing en zetting (oud regiem); patentbelasting, personele belasting, belasting op honden, op werkmanshuisjes... uit het modern archief.

Openbare gezondheid. Volksgezondheid: hygiëne, epidemieën, preventie, geneesheren, vroedvrouwen, - zelfs de vleeskeurder, - krankzinnigen, stommen en doven...

Nutsvoorzieningen. Diensten: energie (elektriciteit, waterdistributie), openbaar vervoer (spoorweg...) en communicatie (post, telefoon).

Onderwijs. Opleiding: van de dorpschool uit de middeleeuwen over de kantscholen tot de universiteit, met alle daaraan verbonden aspecten.

Cultuur. Ontspanning. Sport. Huldebetoon: bibliotheek, culturele verenigingen, letterkunde, toneel, schone kunsten, sport (manifestaties, verenigingen), toerisme, hulde en het opspelden van eretekens, recreatie.

Geestelijkheid. Kerk. Kerkelijk leven: personeel (van bisschop tot suisse), patronaat, kerkelijke structuren, relatie tot de staat, geloofsleven, kerkfabriek, gebouwen (van kerk tot kapel), stichtingen en fundaties, geestelijke instellingen binnen en buiten het bewuste dorp.

Armen. Armenzorg. Dis en Maatschappelijk Welzijn. Steun aan de bevolking: Armenbestuur, armenzorg, Burelen van Weldadigheid, de Commissies van Openbare Onderstand" en het huidige O.C.M.W.

Gottem

Onlangs hebben we een 67 blz. tellend document over Gottem in de GHB geplaatst. Het - voorlopig - resultaat van onderzoek in archieven als het R.A. Kortrijk en het S.A. Deinze, in een tijdschrift als Leiestam en een paar jaarboeken van de KGK.

Opvallend zijn daarin de bronnen waarmee we buitenpoorters van Kortrijk kunnen opsporen, weliswaar geldt dit niet enkel voor Gottem. Het Deinse archief bezit dan weer de kiezerslijsten van 1830 tot 1976 (de fusie van Gottem met Deinze). Ook de migratie kan er goed gevolgd worden met de registers van inschrijving (1833-1976) en afschrijving (1857-1976). Uiteraard is het uitkijken naar vondsten in bv. het R.A. Gent of de ontbrekende registers zich daar niet bevinden.

Het Kerkelijk Archief van Harelbeke (R.A. Kortrijk) en het Archief Sint-Baafs en Bisdom Gent (R.A. Gent) bevatten onvermoede informatie over ons vladorp. Naast de gemeenterekeningen (1828-1976) vinden we verrassend ook de kerkrekeningen (1726-

1836/1846-1976) in het S.A. Deinze terug en biedt het R.A. Kortrijk een reeks ommestellingen aan van het laatste kwart van de 17e eeuw tot het einde van het oud regiem. Dat er een groot onevenwicht bestaat tussen de verschillende hoofdstukken spreekt voor zich: de GHB is voor eeuwig onvolmaakt en onvolledig, maar hij is bereid om te groeien en zich ten dienste te stellen van genealoog en historicus. In het R.A. Gent bv. dienen nog tal van inventarissen over en naar "Gottem" onderzocht te worden, ook het R.A. Beveren-Waas is in die zin nog niet ontsloten.

Onderaan geven we een compilatie van de GHB-Gottem, maar nog liever nodigen we de lezer uit, een kijkje te nemen op www.vvfdeinze.be - Bronverwijzingen/Gottem.

Tony Vanhee
Contact: tony.vanhee@telenet.be

GOTTEM

GOEDERENBEZIT (Oud regiem)

ALGEMEEN		Gottem
Heerlijkheid van Gottem		
1785-1796	R	R.A. Kortrijk , Aanwinsten VI, nr. 4908. Wetten en procedures. Gottem (heerlijkheid en parochie), Goed ter Beke, Wallebeke, Walle, Meulenwalle en ter Leyen.
LEENTELLING		Gottem
1690-1760	R	R.A. Kortrijk , Aanwinsten VI, nr. 4907. Wetten en wettelijke procedures. Telling van de lenen. Meulenwalle en Walle (Gottem).
LEENVERHEFFINGEN. DENOMBREMENTEN. REGESTEN.		Gottem
Algemeen		
1416	Bu/ Ok	R.A. Kortrijk , Fonds d'Ennetières, nr. 2739. Denombrement en ontvangstbewijs van een leen te Oeselgem en te Gottem. Met oorkonde nr. 162.
1446-1691		R.A. Gent , Baronie Nevele, Inv. 170. Leenverheffingen. Denombrementen. Gottem, nrs. 494-543.
1570	Ok P	R.A. Gent , Baronie Nevele, Inv. 170. Leenverheffingen. Denombrementen. Supplement van nog te klasseren stukken. Gottem: oud nummer 31. Zie ook: Huys, Paul . <i>Leendenombrementen van de baronie Nevele anno 1570</i> . In: BGD , KGK Deinze, jg. LXIX (2002), pp.63-90. [Regestenlijst (1570) - Gottem, pp. 75-76 en bijlage III, pp. 88-89.]

Opzoekingen in de Franse tijd (1795-1815)

Wie met de opzoekingen van zijn voorouders in de Franse tijd (1795-1815) komt, ervaart een aantal grote moeilijkheden die het onderzoek met zich meebrengt.

Eén van de moeilijkheden is het ontbreken van akten. Inderdaad, een niet te verwaarlozen gevolg van de overname door het Franse bestuur was de beknutting van de macht van de clerus. De **registratie van de burgerlijke stand** werd onttrokken aan de parochiale overheid en toevertrouwd aan de gemeentelijke autoriteit.

In ons land werd de Burgerlijke Stand ingevoerd bij decreet van 17 juni 1796.

Het invoeren van de Burgerlijke Stand vanaf dan botste om allerlei redenen op heel wat weerstand bij de bevolking van ons land. Op sommige plaatsen werden door de opstandelingen zelfs registers van de Burgerlijke Stand verscheurd. Motieven waren zeker de vrees als soldaat opgeroepen te worden. De leemten in de registers zijn verder te wijten aan het verzet van de geestelijkheid tegen allerlei maatregelen die ze moeilijk konden aanvaarden wat ertoe leidde dat veel gewone mensen weigerden aangifte te doen bij de burgerlijke overheid.

Voor de Deinse deelgemeenten worden de eerste huwelijksakten teruggevonden, (in alfabetische volgorde):

Astene :	03-01-1797
Bachte(*):	14-10-1797
Deinze-stad:	12-08-1796
Gottem:	06-11-1796
Grammene:	30-01-1797
Meigem:	01-12-1799
Petegem :	07-11-1797
Sint-Maria-Leerne (*) :	14-02-1797
Sint-Martens-Leerne:	24-04-1797
Vinkt:	30-10-1796
Wontergem:	19-02-1798
Zeveren:	27-09-1796

(*) Gemeenschappelijke registers (Bachte-Maria-Leerne) sinds 1824.

Om de lacunes in de registers van de Burgerlijke Stand op te vullen zijn er verschillende middelen:

- het raadplegen van zogenoemde illegale parochieregisters,
- de akten van bekendheid opgesteld door de vrederechter en bevestigd door de rechtbank van eerste aanleg;
- bevolkingstellingen uit de Franse tijd, o.m. de telling van het jaar IV;
- militielijsten;
- latere akten van de Burgerlijke Stand, vonnissen ter verbetering van de Burgerlijke Stand.

- Sommige registers in de Franse tijd hebben ook 'actes préliminaires', de burgerlijke huwelijksaankondigingen, niet te verwarren met de echte huwelijksakten. In de huwelijksregisters van sommige deelgemeenten zijn die 'actes préliminaires' terug te vinden.

Claude Gekiere

NIEUWE UITGAVE BIJ DE VVF-DEINZE :

REGISTER DER DOPEN

WIJK DE PINTE (ook genaamd KLEIN-NAZARETH) periode 1831 TOT 1868

Van de hand van ons bestuurslid Guy Thoonen is een boek uitgegeven met betrekking tot de parochieregisters over de periode van 30 november 1831 tot en met 27 mei 1868 in de wijk De Pinte, ook Klein-Nazareth genaamd.

Wat meer uitleg is noodzakelijk.

Al in het begin van de 19de eeuw was er een streven van het **gehucht De Pinte** om als zelfstandige gemeente erkend te worden. Op 7 april 1829 werd een eerste verzoekschrift gericht tot koning Willem I, om dit gehucht als afzonderlijke gemeente te willen oprichten en dit onder de naam van Willemsdorpe. De ingezette procedure werd echter doorkruist door de omwentelingen van 1830 en werd daardoor stilgelegd tot 1865, vooraleer een nieuw verzoekschrift tot de overheid kon gericht worden.

Op 2 juni 1868 werd de wet afgekondigd waarbij het gehucht De Pinte afgescheiden werd van Nazareth en opgericht als zelfstandige bestuursseenheid. Als gehucht werd ze al "Klein Nazareth" genoemd en ook wel "De Pinte", naar de naam van een herberg. Op een kaart daterend van 1662, wordt op de hoek van de Pintestraat en de Bommelstraat een woning vermeld "het pijntken".

Het verzoek tot oprichting van de **parochie De Pinte** dateert van 1791, maar pas in 1819 wordt een primitieve kapel in gebruik genomen.

Een nieuwe kerk werd gebouwd in 1837-41 (arch. L. Minard). De oude kapel zou dan afgebroken zijn in 1860. In 1902-03 kreeg de kerk een nieuw koor en een kruisbeuk; het voorgebouw en de toren waren in 1910 klaar.

De aangiften van de plaatselijke geboren en in de registers van de Burgerlijke Stand gebeurden tot aan de zelfstandige entiteit (in 1868) in het gemeentehuis van Nazareth. De bewoners van het toenmalig gehucht gingen voor de doop van hun kinderen niet naar de verder afgelegen kerk van O.L.Vrouw in Nazareth, maar wel in hun omgeving, nl de kerk van Sint-Niklaas van Tolentijn, de patroonheilige van deze kerk in De Pinte.

Het register omvat in totaal 1.014 dopen, in alfabetische volgorde, met aanduiding van de data van doop, geboorte (met zelfs uur van geboorte), de namen van beide ouders, en de namen van peters en meters. Deze dopen (wijk De Pinte) zal men niet terugvinden in de doopboeken van O.L.V.Nazareth.

Het werk is te verkrijgen mits overschrijving van 7,00 euro (zónder verzendingskosten) en 09,00 euro (mèt verzendingskosten). Rekening nr. **083-2731167-68** van VVF-Afdeling Deinze p.a. Lijsterstaat 35, 9810 Nazareth.

STATEN VAN GOED IN HET FONDS VIERSCHAAR GRAMMENE - MACHELEN

Na in het vorig nummer onze studie over de staten van goed van de heerlijkheid Eke te hebben beëindigd, willen we thans beginnen met de ontleding van de staten van goed die terug te vinden zijn in het fonds "Vierschaar Grammene – Machelen" in het Rijksarchief te Gent (inventaris 97/A).

We zullen vooreerst de staten van goed bespreken die in de bundels 13 tot 21 en 76 over de periode 1660 to 1795 zijn terug te vinden. Vervolgens zullen we ook nagaan of in de enkele registers met wettelijke passeringen in hetzelfde fonds ook staten van goed werden overgeschreven.

Hieronder reeds een overzicht van de bundels die zeker staten van goed bevatten:

13. periode 1660-1699	76. Staten van goed en bijhorende stukken 1734-1757
14. periode 1700-1719	
15. periode 1720-1729	
16. periode 1730-1739	
17. periode 1740-1749	
18. periode 1750-1759	
19. periode 1760-1769	
20. periode 1774-1779	
21. periode 1780-1795	

Voorlopig vonden we enkel staten van goed terug betreffende personen overleden in Machelen.

Gebruikte afkortingen:

°, x, +: geboren op, gehuwd met, overleden te

fs., fa.: filius (zoon van), filia (dochter van)

wed.: weduwnaar of weduwe van

K: kind of kinderen

V, VP, VM, HV, TV: voogd, paternele voogd, maternele voogd, handelaren voogd, toezierende voogd

Bundel 13: periode 1660-1699

7/6/1660: Cathelyne THOLBEKE fa. Passchier + Machelen

x Pieter POLLET, wagenmaker, wed., waarvan 3 K:

Jan; Lieven en Pieryngen wezen

V: Passchier THOLLEBEKE grootvader van de wezen in Maria Lierde (omdat hij ver woont, wordt Jan MINNAERT fs. Joos gekozen als V).

27/6/1661: Rekening bewijs van het sterfhuis Alexander VAN HENDE +

x Janneken DIERICK +, waarvan 1 K: Pieryngen

opgesteld naar aanleiding van het overlijden van Guillaume VAN HENDE en Mayken SCEUNYNCKX (DE CEUNINCK), haar grootvader en grootmoeder

HV: Joos VAN HENDE; TV: Joos DE HONDT

(de oorspronkelijke staat van goed was overgegeven op 6/7/1648).

10/3/1664: Nielaey VERLAEKE + Machelen 1662

x Joosyne VERHENNE wed., waarvan 4 K:

Hansken, Anthoonken, Joosynken en Gameken

(Joosyne VERHENNE xx Jan NOTEBAERT)

HV: Jan NOTEBAERT (geen verwanten vader in Vlaanderen); VM: Jan VERHENNE.

- 1/10/1668: Rekening bewijs van het sterfhuis Jooris DE CLERCQ +
 x Stevenyngen ANDRIES +
 xx Tanneken VAN VEERDEGHEM +, waarvan 1 K: Joosyngen
 HV: Jan VERLEYE fs. Joos x Pieryngen DE CLERCQ fa. Joos.
- 1/6/1671: "Extraict ofte copie autentiq getrocken uuyten staet van goede" van
 27/2/1671 van Joos EELBODE fs. Gillis + Machelen 22/9/1670 niet-poorter
 x ?, waarvan 6 K:
 Philips, Louys en Joos meerderjarig;
 Maeyken + x Laureins DE WAGHENAERE fs. Pieter poorter, waarvan 4 K:
 Pieter, Joos, Joosyne en Elisabeth;
 Pieryntgen + x Joos DE SMEDT fs. Jan poorter, waarvan 6 K:
 Joos, Louys, Pieryntgen, Joosyne, Maeyken en Janneken;
 Elisabeth + x Jan TUYTSCHAEVERE fs. Jan niet-poorter, waarvan 4 K:
 Joos, Lievyne, Joosyne en Marie;
 V: Philips EELBODE.
- 9/7/1671: Lieven VAN AELST fs. Jan Machelen 1671
 x Joosyne DE SMET fa. Eustaes +, waarvan 3 K:
 Mayken weduwe van Pieter LAMBRECHT,
 Pieryntien x Jooris MAFAY
 Joosyntien wees.
- 19/9/1672: Pieter DE COSTER +
 x Fransinten DUSAER, waarvan 4 K: Pieterken, Joosinten, Janneken en Susanneken
 VP: Christiaen MEGANCK. VM: Marten DUSAER.
- 18/6/1674: Pieter DE SCHRYVER fs. Adriaen + Machelen februari 1674
 x Joosyntgen MESTACH fa. Pieter wed., waarvan 2 K: Adryaen en Pieterken
 VP: Jan DE LOOF fs. Ferdinandt in Machelen; VM: Jan MESTACH.
- 19/2/1680: Inventaris en rekening van het sterfhuis Jan CURDTVRIENDT fs. Jooris +
 x Janneken MESTACH fa. Jan +.
- 27/1/1681: Janneken DROUFMAN (DROEFMAN) fa. Levinus + Machelen 10/12/1680
 x Jacobus VANDER HAGHEN fs. Gillis, waarvan geen K.
 (parochieregisters melden de ^o van een zoon Jacobus op 9/12/1680, dus nadien +)
 Erfgenamen:haar broers en zusters:
 Jan DROUFMAN; Jaecques HOSTE x Adriaeneken DROUFMAN.
 Abraham en Jaecquemyntien DROUFMAN.
- 5/5/1681: Mary WAELKENS + Machelen 9/9/1680
 x Joos BOURGOIS wed., waarvan 1 K: Lysebeth
 V: Joos EELBODE schepen (geen verwanten overledene gekend)
- 12/5/1681: Frans VANDE VELDE + Machelen
 x Janneken TEMMERMAN fa. Oste (hertrouwd met Antheunis VAN HOVE),
 wed., waarvan 3 K: Frans, Janneken en Fransoyse
 VP: Jan VANDE VELDE

(wordt vervolgd)

Guido Demuynek

Met steun van de
Vlaamse overheid

België-Belgique
P.B. 9800 Deinze 1
39282

P 806155

LEIESTAM

Informatieblad van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, Afdeling Deinze

Verschijnt tweemaandelijks
(niet in juni)
Uitgiftekantoor: Deinze nr. 1

Verantwoordelijke uitgever:
Claude GEKIERE

17^e jaargang nr. 3

Herfstlaan 59

AUGUSTUS 2009

9800 DEINZE

Hoofdredacteur: Demuyne Guido, Pachtgoeddreef 17, 9031 Drogen
Onze internet-site: <http://www.vvfdeinze.be>

Activiteiten:

- 1) Woensdagen 30/9, 28/10, 25/11 en 30/12/2009: Opsporing verzocht: mijn voorouders (telkens van 10 u tot 12 uur in het stadsarchief van Deinze): begeleiding nieuwe familiekundigen door een bestuurslid van VVF-Deinze.
- 2) Dinsdag 15 september 2009 vanaf 20 uur in de benedenzaal van de bibliotheek, Markt te Deinze:
Voordracht: **LOTELINGEN EN POORTERS in combinatie met les "Oud schrift"**
door Xavier Deschryver, bestuurslid van VVF-Gent
- 3) Dinsdag 17 november 2009 vanaf 20 uur in de benedenzaal van de bibliotheek, Markt te Deinze:
Voordracht: **Computerverwerking van genealogische gegevens met het programma "ALDFAER"**
door mevrouw Françoise Verhoozele, bestuurslid van VVF-Gent

OOST-VLAAMSE ONTMOETINGS-DAG: Zaterdag 18/10/2009 (zie laatste pagina van dit nummer)

Nieuwe publicaties:

De staten van goed van de heerlijkheid EKE (Eke, Nazareth, Zevegem)
Periode 1763-1795

Voor meer uitleg: zie p. 689

"Hoe aan genealogie doen"?

Verzamelen, ordenen, registreren, bewaren, leren, onderzoeken, publiceren, van gegevens van voorzaten, nazaten en hun verbanden.

Dit is op velerlei wijzen mogelijk. Echter "een goed begin is het halve werk"

Om dit doen in goede banen te leiden is het noodzakelijk één manier (systeem) te gebruiken daar men anders 'door de bomen het bos niet meer ziet'.

wij

1
Met geduld, interesse, leren, nauwgezetheid en doorzettingsvermogen.

2
Begin bij u zelf:

- **verzamelen** van persoonlijke gegevens, zoals:

akten, foto's, films, diploma's, brieven, gebeurtenissen, voorwerpen, e.d.

- **ordenen** van deze gegevens, zoals:

akten bij akten, op datum; foto's bij foto's, op datum; enz.

- **registreren**, zoals het maken van:

een **persoonsblad**; een **relatie- of gezinsblad**; een **kwartierstaat**; een **parenteel**, e.d.

notities van akten, waar gevonden, bronnen;

een lijst van foto's (fotoboek) met wanneer, waar en door wie gemaakt;

per foto wie of wat er op staat, welk jaar;

idem van films, brieven, geluidsbanden en gebeurtenissen.

- **bewaren** van persoonlijk:

verzamelde gegevens, per persoon met persoonsnummer;

geordende gegevens, idem;

geregistreerde gegevens, idem;

in ordners, dozen, e.d. opgeslagen gegevens, idem, op een droge, koele en donkere plaats.

- **leren** van

genealogische termen en begrippen

beschikbare hulpmiddelen, zoals:

Cursussen

Computer programma's

Onderzoek via internet

- **onderzoek(en)**, naar

familienamen

familiewapens

emigranten

- **lid worden** van

genealogische verenigingen

- **publiceren** van genealogisch onderzoek

uitgeverijen

websites maken

3
Ga verder met de in leven zijnde familie:

- als 1 en 2
- familie verhalen, gebeurtenissen opschrijven en/of opnemen
- foto's, films, video's, geluidsbanden, schilderijen van de familie (laten) maken.

4

Ga verder met de overleden familie:

- als 1, 2 en 3
- navragen bij de levende nabestaanden
- in de archieven zoeken
- op Internet in de archieven zoeken
- kopieën van de gegevens (laten) maken

Claude Gekiere

STATEN VAN GOED IN HET FONDS VIERSCHAAR GRAMMENE - MACHELEN

(vervolg van Leiestam 2/2009 p. 682-683)

19/5/1681: Mary DE CAVELE + Machelen 1677

x Lieven BRACKE fs. Gillis wed., waarvan 1 K: Janneken

V: Carel DE CAVELE

(Lieven BRACKE xx Mary DE CLERCK + 1680, waarvan 1 K: Lieven

V: Ghijssel DE CLERCK

19/5/1681: Janneken DHULST fa. Joos + Machelen februari 1681

x Jan DHONDT fs. Joos wed., waarvan 5 K:

Jan, Joosyntjen, Willeminghen, Janneken en Jaccobus

VM: Gillis DHULST in Machelen

23/6/1681: Ollivier VERLEYEN fs. Joos + Machelen 1681

x Maeyken DE CLERCK fa. Jooris wed., waarvan 2 K: Jooris en Ollivier

VP Raessen VERLEYEN fs. Joos

VM: Gillis DE KAELLUE x Chatelyne DE CLERCK

22/12/1681: Joosyne DE SMEDT fa. Justaes + Machelen 13/2/1681

x Joos VAN HAUTE fs. Philips wed., waarvan 2 K: Philips en Joos

VM: Marijn DE SMEDT fs. Justaes

6/4/1682: Jooris DE LOOF + Machelen

x Maeyken WERNIERS +, waarvan 2 K: Petronelle meerderjarig, Gillis wees

VM: Pieter WERNIERS

xx Cornelia VAN OOST +, waarvan 2 K: Joorken en Cornelis

VM: Lieven VAN OOST

20/3/1684: Pierynken BRUNEEL fa. Adriaen + Machelen 30/11/1682

x Raesen VERLEYEN fs. Joos wed., waarvan 3 K: Jan, Pieternelle en Joosyne

VP: Jan VANDE STEENE; VM: Guilliamme BRUNEEL fs. Guillielmus in plaats

Van Guilliamme BRUNEEL broer van de overledene wonende in Lille (FR)

- 5/7/1684: Joosijne DE SMEDT fa. Joos en Pieryntgen EELBODE (fa. Joos)
 + Machelen 16/3/1683
 x Jan SANTENS fs. Joos wed., waarvan 2 K: Philips en Joos
 V: Joos DE SMEDT grootvader van de wezen;
 Deelvoogd: Franschois WERNIERS
- 27/11/1684: Jossyne MESTACH fa. Pieter + Machelen 30/3/1684
 x Stoffel DHONT fs. Joos wed., waarvan 2 K: Jan en Marie
 VM: Jan MESTACH fs. Pieter
 (Jossyne MESTACH voordien x Pieter DE SCHRYVER waarvan 1 K: Adriaen
 VP: Jan DE LOOF)
- 4/6/1685: Joosijne MARRANDTS fa. Olivier en Joosijne MINNAERT
 + Machelen 18/3/1685 “jonghe dochter”
 Erfgenamen: 2 staken
 1) Frans MINNAERT, Gillis DE SLOOVERE en de wezen van Gillis en Jan
 MINNAERT (V: Frans MINNAERT)
 2) Joos LOOTENS, Olivier CURDTVRIENDT en de wezen van Jan
 MARRANDT (V: Joos LOOTENS)
- 17/9/1686: Tanneken DHONDT fa. Pieter + Machelen
 x Gillis DE CONYNCK fs. David wed., waarvan 2 K :
 Guillielmus en Pieternelle
 TV: Adriaen DE BIJTERE
- 23/12/1686: Joosyne BRACKENIER + Machelen 31/1/1685
 x Pieter DE WAEGHENAERE +, waarvan 1 K : Laureins
 V: Laureins DE WAEGHENAERE
 xx Luycas VAN HOVE fs. Michiel, wed., waarvan 2 K:
 Lucas en Joosyne
 V: Jacques STUVAERT “ghestelden voocht”
- 27/10/1687: Pierynken SCHEURS + Machelen 27/4/1687
 x Lieven DE LOOF fs. Jan wed., waarvna 6 K:
 Jan, Pieter, Lieven, Joosken, Elysabeth en Joosyneken
 VM: Jan SANTENS fs. Joos
- 20/9/1688: Jan SANTENS fs. Joos + Machelen 29/2/1688
 x Joosyne DE SMEDT fa. Joos +, waarvan 2 K: Joos en Lipken
 V: Joos DE SMEDT fs. Jan grootvader van de wezen;
 TV en deelvoogd: Joos SANTENS fs. Jan grootvader van de wezen
 xx Janneken VAN AUWAERT fa. Joos wed., waarvan 2 K:
 Joannes en Pieterken
 V: Joos VAN AUWAERT oom van de wezen;
 TV: Joos SANTENS fs. Jan grootvader van de wezen.
- 19/2/1691: Lieven HAELVOET + Machelen juli 1690
 x Joosyne CURTVRIENT fa. Joos wed., waarvan 3 K :
 Joos, Joannes en Lievyne
 VP: Michiel HAELVOET
 VM: Jan VERMUELENE
 (Joosyne CURTVRIENT xx Olivier LETENY)

EEN ONDERZOEK NAAR DE HEFFING VAN TIENDEN TE DEINZE DOOR DE RAAD VAN VLAANDEREN IN 1637

In onze artikels over de archieven van de Raad van Vlaanderen in Leiestam haalden we reeds het belang aan van de bundels met enkwesten (onderzoeken met verhoren) voor de familiekunde die in het archief van deze rechtbank (Toegangsnummer 8 in het Rijksarchief Gent) worden bewaard.

In bundel 6917 troffen we een “Oorcondschap valetudinaire”¹ aan betreffende de heffing van tienden te Deinze naar aanleiding van een dispuut tussen eiser: Lucas VANDER HAGHEN, ridder, heer van Mere (Vosselare) en verweerder: Jan DE WAGHENAERE, tiendepachter van de pastoor van Deinze. Dertien personen worden aan een verhoor onderworpen. Het document telt 19 folio’s (38 blz.).

Het betreft in het bijzonder de heffing van een tiende op een stuk land, voordien meers, “neffens den langhen ham” “int quartier vande hoye”.

De grote tiende² van Deinze behoorde toe aan de heer van Mere in Vosselare. Enkele andere tienden, waaronder de novaaltiede (de tiende op nieuw ontgonnen land) behoorde toe aan de pastoor van Deinze.

Uit de getuigenissen blijkt dat de pastoor van Deinze van oordeel was dat hij recht had een novaaltiede te innen op het betrokken stuk land. De getuigenissen echter tonen aan dat het perceel 60 jaar eerder reeds bebouwd was geweest met haver. Anderzijds stellen de verhoorde ouderlingen ook “dat men van de meersschen ende ettinghe die besaeyt wordende, vande vruchten daerop ghegroeyt gheen novaeltiede en betaelde aenden pasteur van deynse, maer wel alleenelick aende thiende pachters vande groote thiende, toebehoorende den heere van Meere”.

Hoe dit conflict werd beslecht hebben we niet kunnen terugvinden. Hieronder beperken we ons dan ook tot een overzicht van de genealogische inlichtingen die het document ons biedt.

De verhoren hadden plaats op 26 oktober 1637 en daaropvolgende dagen en werden in opdracht van de Raad van Vlaanderen gedaan door raadsheer Jeremias PIERSSENE en zijn assistent Joos DE BAENST, schildknaap, ontvanger van de “exploicten” van de Raad.

Verhoorde personen:

De dagvaarding van de getuigen gebeurde door Gillis VAN OOTEGHEM, officier van de heerlijkheid Mere.

- 1) Joos VANDER VENNET fs. Jan, 69 jaar, landsman en “costumier”³, schepen van Deinze;
- 2) Jan STROBBE fs. Jan, boven de 80 jaar, landsman, geboren en wonende te Zeveren (woonde 60 jaar voordien in Deinze);
- 3) Willem VAN RENTERGHEM fs. Bauduin, 92 jaar, landsman in Deurle (maar in zijn verklaring staat dat de pastoor hem in 1637 opzocht in zijn huis te Zeveren – is hij nadien verhuisd?) (hij woonde 60 jaar voordien in Deinze);
- 4) Pieter DE COOMAN fs. Robbrecht, 93 jaar, landsman in Vinkt
- 5) Gillis LIEBAERT fs. Jan, 65 jaar, landsman in Deinze (Rekelinge)
- 6) Adriaen LELIAERT fs. Jan, 77 jaar, landsman in Deinze (Kouter), geboren te Deinze “op het Cloostergoet”) (werd in de jaren 1590-1591 gevangen gehouden “byde rebellen” in Veere in Zeeland op Walcheren);
- 7) Betken CURTHALS fa. Willem, 75 jaar, huisvrouw van Adriaen LELIAERT;

¹ een “oorcondschap” is een getuigenis, “valetudinarius” betekent “ziekelyk”: in feite betreft het verhoren die dringend moesten worden afgenomen omdat sommige getuigen zeer oud waren

² de “grote” (of “volle”) tienden werden geheven op alles wat halm of stengel droeg, zoals tarwe, rogge gerst en haver

³ “coustumier”: kenner van het gewoonterecht

- 8) Adriaen OSTE fs. Pieter, 65 jaar, landsman in Deinze (Rekelinge);
 9) Jan DE GRUUTERE fs. Lieven, 73 jaar, oud-schepen en oud-kapitein van Deinze;
 10) Jan VANDE VELDE fs. Jan, boven de 50 jaar, landsman in Deinze (Kouter);
 11) Laureyns EXPEEL fs. Philip, 24 jaar, ongehuwd, wonende bij de weduwe van Jan VANDER MEULEN die een stampmolen uitbaat op de vesten van Deinze, geboren in Harelbeke, heeft daarna gewoond in Doornik en woont sinds 9 jaar in Deinze;
 12) Pieter DE COCK fs. Jan, 35 jaar, kuiper in Petegem;
 13) Jan DE SMET fs. Olivier, 97 jaar, landsman en “costumier” in Petegem, oud-schepen en oud-burgemeester van Deinze en Petegem (kan zijn verklaring niet tekenen omdat hij slechtiend is).

Pachters van de grote tiende van Deinze:

In 1571: Marten VANDER ZEE en Adriaen DE BUCK
 Tot circa 1589 (niet bekend sinds wanneer): Christiaan PRAET
 Circa 1590-1591 gedurende 2 jaar: Adriaen LELIAERT fs. Jan
 In 1602, 1603 en 1604: Joos VANDER VENNET fs. Jan
 Van 1613 tot en met 1634: Jan DE GRUUTERE fs. Lieven

Pachters van de tiende van de pastoor van Deinze:

Circa 1617-1618: Jan VANDE VELDE fs. Jan (pastoor was toen Lieven NEERINCK)
 In 1626, 1627 en 1628: Pieter DE COOMAN fs. Robbrecht
 Gedurende 15 jaar (periode onbekend): Adriaen OSTE fs. Pieter
 In 1637: Jan DE WAGHENAERE

Guido Demuyneck

NIEUWE UITGAVE VAN DE VVF-DEINZE :

**De staten van goed van de heerlijkheid EKE (Eke, Nazareth, Zevergem)
 Periode 1763-1795**

Naast de parochieregisters zijn staten van goed de belangrijkste bron voor de studie van onze voorouders in het Ancien Regime. Zij geven veel meer informatie dan louter identiteitsgegevens. Zij bieden tevens inlichtingen over bezit (onroerend en roerend) en schulden van onze voorouders. De staten van goed over de periode 1714 tot en met 1762 werden in 2006 reeds gepubliceerd door de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde door middel van VVF Gent – Digitaal Archief (5 euro – voor meer gegevens zie de website <http://www.vvfgent.be/publicaties-boeken.htm>)

De Gentse Cadenas, het tijdschrift van VVF-Gent, startte begin 2009 met de publicatie van de staten van goed van Eke over de periode 1612 – 1713 (auteur Lieven Snoeck). De heerlijkheid Eke of Eke aan de Schelde (om het onderscheid te maken met een gelijknamige heerlijkheid in het huidige Frans-Vlaanderen) strekte zich uit over de parochies Eke, een deel van Nazareth (de Splete van Nazareth op de huidige gemeente De Pinte) en een klein stukje van Zevergem.

Deze publicatie bevat de ontleding van 252 staten van goed., waarvan 174 betrekking hebben op sterfhuizen in de parochie Eke en 67 op sterfhuizen in de parochie Nazareth.

Verkrijgbaar door overschrijving van 8,50 euro (6 euro + 2,50 euro verzendingskosten) op rekening nr. **BE24 0832 7311 6738 BIC: GKCCBEBB** van VVF-Deinze met vermelding “Staten van Goed Eke”.

ASTENE IN HET ARCHIEF VAN DE RAAD VAN VLAANDEREN

(vervolg van Leiestam 3/2008 p. 649)

(bron: Rijksarchief Gent: Fonds Raad van Vlaanderen)

17477:

Valentijn QUESAU, procureur van de Raad van Vlaanderen, tegen burgemeester en schepenen van de gezamenlijke (“ghemeene”) vierschaar van de heerlijkheden Ten Hove, Stuivenberge en Wallebeke in Astene: salaris van procureur – teruggave van voorgeschoten som.

Bevat een “Specificaetie van tgonne pretendeert Valentijn QUESAU tot laste van burchmeester ende schepenen vande ghemeene vierschaere vande heerelichede vanden hove stuyvenberghe ende wallebeke mitsghaeders notable ende ghemeene insetene vande prochiev an astene ...”

Met bewijsstukken periode 1660-1670

Periode 1681-1711

17797:

Frans DE STOPPELAERE, heer van Astene heescher, bij bevelen, tegen Marten DHAENENS (Astene): pacht van korenwindmolen te Astene.

De vorige eigenaar van de molen was Arent POPPE.

Het bundel bevat een document dat vermeld: “Opden 11en meye 1665 soo hebben wij mannen onderschreven (Pauwels VERDONCKT en Joos VERDONCKT) ten versoucke van Arent POPPE als proprietaris vanden cooren windemoulen staende binnen de prochie van astene ende bij laste van Marten DHAENENS pachter over dhelft vanden voorseyden meulen volghens de voorewaerde daer van weesende ghespresen ende gheextimeert als inde manieren alsoo hier naer volcht ...”

Het bundel bevat ook een rekening dd. 25/6/1673 met handtekening van Marten

Dhaenens “ghedaen ten versoucke van Marten Dhaenens van tgonne hij betalen moet ende aenveert heeft van Arent POPPE ende tgonne nopende de slete van het draeyende werck inden meulen ten overstaene van Gillis DE SEIN, meulemaecker, ghedaen den 18 juny 1673”.

Periode 1683-1684

17798:

Idem als 17797

Bevat o.a. kopieën van ontvangstbewijzen (zonder datum) waarmee Marten DHAENENS fs. Guilliamme bewijst dat hij betaald heeft: 30 ponden groten “over een jaer meulenuere verschenen den sesden meye 1674” en 5 ponden 10 schellingen 11 groten “over den prijs vande meulene ghedaen ende ghesloten op den 21en july 1673” ondertekend door Isabelle DE BLOYS, moeder van de eiser.

Periode 1683-1684

17919:

François-Joseph D’ONGNIES tegen burgemeester en schepenen van Astene: zettingen. Enkel minder interessante proceduristukken.

Periode 1684

18014:

Frans DE STOPPELAERE, heer van Astene tegen Antoon VANDER MEEREN (Deinze): executie. Enkel minder interessante proceduristukken

Periode 1684-1686

18323:

Joos DE BAETS (Astene) tegen Pieter WERREBROUCK (Gent): executie

Bevat o.a.:

Een supplicatie (smeebede) van Joos DE BAETS fs. Joos waaruit blijkt dat deurwaarders ANNE en BRAECKELMAN op 16/10/1686 in beslag genomen hebben

en verkocht: “twee swarte ruyn peerden”, twee harnessen van “coetse peerden” en vier slechte zaalstoelen, dit tot verhaal van 37 ponden 15 schellingen groten tot profijt van jonkheer Pieter WERREBROUCK “uut crachte van acte volontaire condemnatie van twee jaeren crois eender rente van achthien ponden seventhien schellynghen en acht grooten ... spreckende tot laste van jonkheer Frans VANDE KERCKHOVE binnen t’selve Astene” en nog 2 andere renten.

Joos DE BAETS stelt dat de in beslag genomen goederen aan hem toebehoren en niet aan Frans VANDE KERCKHOVE en legt hieromtrent kwitanties voor.

Verweerder Pieter WERREBROUCK stelt echter dat dit alles een “simulaetie” is en dat de eiser in werkelijkheid een knecht is van Frans VANDE KERCKHOVE;

Een attestatie (verklaring) dd. 16/10/1686 door Philips VAN WONTERGHEM fs.

Anthone en Guilliams WALLAERT op vraag van Joos DE BAETS als “pachter van het goet te breeschoot” in Astene dat eigendom is van jonkheer Frans VANDE

KERCKHOVE heer van Astene, ten Eede etc. Ze verklaren dat zij de bescheiden

waaruit blijkt dat de in beslag genomen goederen eigendom waren van Joos DE BAETS hebben voorgelezen aan de deurwaarders, maar dat zij de goederen toch hebben meegenomen. Joos DE BAETS heeft vervolgens in aanwezigheid van deze getuigen tegen de inbeslagname geprotesteerd.

Het pachtcontract dd. 26/8/1686 van het goed te Breeschoot (groot 10 bunder) door Frans VANDE KERCKHOVE aan Joos DE BAETS fs. Joos voor de termijn van 3 jaar.

Een attestatie dd. 11/11/1686 van Guillielmus WULLAERT “afgaenden ontfangen van pointinghen en settinghen van Astene waarin hij verklaard dat hij van Joos DE BAETS in 1684 “tot betaelynge van een mandement (= bevel van de overheid) uyt ghesonden van weghen myn heer den Grave VAN BERGEYCK intendant van de provincie van vlaenderen ... notable somme van pennynghen” heeft verkregen.

Een attest van pastoor B. DE DOBBEL van Astene dat Joos DE BAETS fs. Joos “is van goede naeme faeme ende comportedement haudende huys met vrouwe ende kinderen hem gheneerende met landsneerynghe mitsgaeders dat hy is van redelicke ghestaetheyt voorsien van meubelen ende effecten”.

Periode 1686-1687

18352:

Adriaen VAN LEDE, baljuw van de Gentse wateren tegen François DE STOPPELAERE, heer van Astene en Joos VAN HOUCKE (Astene): vissen met verboden tuig.

Bevat o.a.:

Een supplicatie vanwege Adriaen VAN LEDE baljuw van de wateringen van november 1687.

Een attestatie dd. 16/10/1686 van een aantal parochianen van Astene (Jan DE MEESTER, Philips VERLEYEN, Adriaen RENTERGHEM, Francoys DUGHIELAERE en Joos SCHAUBROECK, waarin zij verklaren dat het vrije visrecht van Astene altijd heeft toebehoort aan de heer van Astene en ze Joos HOECKE dikwijls in opdracht van de heer van Astene hebben weten vissen met “pulsacken, vulven ende andere netten”.

Een attestatie dd. 10/7/1682 van ingezetenen en poorters van Gent (Danneel COPPEJANS, Cornelis SERLIPPENS en Mattheus VAN BELLE) op verzoek van Adriaen VAN LEDE waarin zij verklaren dat zij verschillende vijvers pachten “in het quartier van Brugghe als ontrent deser stede (van Gent) ende lande van Aelst verclaerende voorts dat sij tot het bevisschen vande voorsejde vijvers niet en moeten nochte van noode en hebben om den visch daer oppe wesende te vanghen met netten ghenampt pulsacken, maer wel syn daertoe ghebruyckende de netten aen ons by de placcaeten van syne majesteyt ghepermitteert ...”. Er wordt verwezen naar een plakkaat van 1627 betreffende de visserij.

Periode 1686-1687

(Over dit proces verscheen van de hand van Paul HUYS een artikel in het Contactblad van de Kunst en Geschiedkundige Kring van Deinze, 26^e jaargang, nr. 4, oktober, november, december 2006, p. 3495 (artikelnummer 2067).

**VLAAMSE VERENIGING VOOR
FAMILIEKUNDE
OOST-VLAANDEREN**

25^e OOST-VLAAMSE CONTACTDAG

DENDERMONDE

ZONDAG 18 OKTOBER 2009

Feestzalen Heilige Maagdcollege

Noordlaan

Doorlopend van 10.00 tot 17.00 uur

Gratis toegang

BOEKEN- en INFOSTANDEN

**genealogie, heemkunde, geschiedenis, heraldiek,
gegevensbanken, computertoepassingen voor
stamboomonderzoek, DNA-onderzoek**

Met medewerking van diverse VVF-afdelingen, kringen voor
heemkunde, kringen voor geschiedkunde, archiefdiensten,
ontwerpers van software, uitgeverijen, antiquariaat

Een organisatie van de Oost-Vlaamse Verenigingen voor Familiekunde
en de afdeling Dendermonde

Met steun van de
Vlaamse overheid

België-Belgique
P.B. 9800 Deinze 1
3-9282

P 806155

LEIESTAM

Informatieblad van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, Afdeling Deinze

Verschijnt tweemaandelijks
(niet in juni)
Uitgiftekantoor: Deinze nr. 1

Verantwoordelijke uitgever:
Claude GEKIERE

17^e jaargang nr. 4

Herfstlaan 59

OKTOBER 2009

9800 DEINZE

Hoofdredacteur: Demuyne Guido, Pachtgoeddreef 17, 9031 Drogenen

Onze internet-site: <http://www.vvfdeinze.be>

Activiteiten:

1) Woensdagen 28/10 en 25/11/2009: Opsporing verzocht: mijn voorouders (telkens van 10 u tot 12 uur in het stadsarchief van Deinze): begeleiding nieuwe familiekundigen door een bestuurslid van VVF-Deinze.

2) Dinsdag 17 november 2009 vanaf 20 uur in de benedenzaal van de bibliotheek, Markt te Deinze:
Voordracht: **Computerverwerking van genealogische gegevens met het programma "ALDFAER"**
door mevrouw Françoise Verhoozele, bestuurslid van VVF-Gent

3) Op zaterdag 21 november 2009 van 9.00 uur tot 13.00 uur houdt VVF-Deinze een **OPENDEURDAG** in de Bibliotheek van Deinze
Bedoeling is om onze vereniging beter kenbaar te maken bij de Deinse bevolking en hen al wat basisinformatie te geven over eventuele voorouders in de streek en over hun familienaam.
Ook onze leden zijn uiteraard welkom!

4) VVF-Deinze is aanwezig op de Provinciale West-Vlaamse Ontmoetingsdag op zondag 15 november 2009 van 9.30 uur tot 12.30 uur in zaal Oud Stadhuis, Markt te Rumbeke

BRONNEN VOOR GENEALOGISCH ONDERZOEK – ENKELE NUTTIGE TIPS

DE PAROCHIEREGISTERS

In de geboorte-, huwelijks- en overlijdensakten van de eerste helft van de 19^e eeuw vinden we regelmatig vermeldingen terug die verwijzen naar de periode voorafgaand aan de Burgerlijke Stand. Het betreft ofwel geboorte- of overlijdensdata van de 18^e eeuw, ofwel leeftijden die erop wijzen dat een voorouder geboren is in het Ancien Regime.

Om deze gegevens te controleren en op basis hiervan verdere opzoeken te doen naar de basisgegevens van onze familie, maken we gebruik van de parochieregisters. Deze mag je gerust de burgerlijke stand noemen bijgehouden door de geestelijkheid. Ook nu nog worden deze registers verder aangevuld, maar sinds 1796 zijn ze eerder een secundaire bron geworden ter aanvulling van de officiële identiteitsgegevens. Slechts in uitzonderlijke gevallen kunnen ze ons helpen als primaire bron, namelijk wanneer een geboorte of overlijden niet werd aangegeven aan de burgerlijke overheden (wat soms wel eens voorkwam op het einde van de 18^e eeuw en het begin van de 19^e eeuw).

Reeds in de 14^e eeuw duiken parochieregisters op in Italië en Frankrijk, waar het oudst bewaarde document het register is van het Bourgondische dorpje Givry uit 1334. Voor ons land is het huwelijksregister van de Brusselse parochie Sint-Michiel en Sint-Goedele dat begint in 1482 het oudst bewaarde. Parochieregisters zijn in de regel echter zeer zeldzaam voor het Concilie van Trente dat eindigde in 1563. Hier werden immers voor het eerst algemene richtlijnen opgelegd: het huwelijk moest gesloten worden in een kerk ten overstaan van een priester en getuigen na drievoudige aankondiging en vervolgens worden vastgelegd in een huwelijksregister; ook de dopen dienden voortaan te worden geacteerd. In 1614 werd hieraan ook het noteren van de overlijdens toegevoegd.

Deze richtlijnen werden niet overal even vlug toegepast wegens de felle conflicten die onze streken tot het begin van de 17^e eeuw teisterden. De parochieregisters van het einde van de 16^e eeuw zijn dan ook nog eerder zeldzaam, maar in de eerste decennia van de 17^e eeuw beginnen steeds meer priesters met het bijhouden van de hun opgelegde documenten. Spijtig genoeg zijn in de loop van de eeuwen hier en daar registers verloren gegaan door oorlogsgeweld of brand. Van een aantal parochies die in de frontzone van Wereldoorlog I lagen zijn alle registers vernietigd. Van deze parochies blijven vaak enkel dubbels over betreffende de tweede helft van de 18^e eeuw (en de in de 19^e eeuw opgestelde indexen). De geestelijke en burgerlijke overheden vaardigden namelijk een aantal voorschriften uit tot het opstellen van dubbels van de registers. Slechts na dreigementen met sancties werd hieraan algemeen gevolg gegeven vanaf circa 1754.

Bijna alle akten in de parochieregisters zijn in het Latijn opgesteld. Enkel op het einde van de 16^e eeuw en het begin van de 17^e eeuw komen we hier en daar vermeldingen in de volkstaal tegen. Je hoeft echter geen Latijn te hebben gestudeerd om de meeste teksten te begrijpen. Een pocketwoordenboek Latijn - Nederlands kan wel nuttig zijn. Hoewel de vorm van de akten niet opgedragen werd, hebben ze toch meestal een zelfde structuur.

Voorbeelden van enkele huwelijksakten (met transcriptie en vertaling) vind je terug in onze publicatie “Oud schrift in tien lessen” (les 7).

De doopakten bevatten naast de namen van de ouders (in de oudste stukken werd soms de familienaam van de moeder niet vermeld), de namen van peter en meter, de naam van het kind, de datum van het doopsel en vaak ook de geboortedag en geboorte-uur (gisteren = pridie of heri,

eergisteren = nudijs tertius). Ook wordt vermeld of het een wettig (legitimus) of onwettig kind (illegitimus, ook wel spurius) betreft. Tot in de periode van keizer Jozef II was de moeder van een onwettig kind verplicht “in barensood” de naam van de vader bekend te maken, zodat deze ook bij een onwettig kind geregeld wordt vermeld. Wordt enkel de datum van het doopsel genoteerd, dan kunnen we enkel gissen naar de geboortedag. Wel was er een verplichting het kind te laten dopen binnen de drie dagen, maar dat werd niet overal even strikt opgevolgd. De afstand naar de kerk had soms een invloed, maar ook gebruiken. In Meigem was het in de 17^e eeuw bijvoorbeeld het gebruik de kinderen altijd op een zondag te dopen, ook al waren ze de maandag voordien geboren. In de doopakten vinden we vaak de vermelding “sub conditione”. Deze term betekent “onder voorwaarde” en houdt in dat het om een doop gaat na een nooddoop, meestal bij de geboorte uitgevoerd door de vroedvrouw.

De overlijdensregisters zijn het meest summier. Soms vermelden ze enkel de naam van de overledene en de datum van de begrafenis. Meestal wordt ook de leeftijd opgegeven. Gaat het om een gehuwde persoon, dan wordt vaak de echtgenoot of echtgenote aangeduid; betreft het een ongehuwde, dan wordt meestal ook de naam van de vader of de ouders vermeld.

In de loop van de 18^e eeuw worden de inlichtingen uitgebreider. Vaak wordt ook de herkomst van de betrokkenen vermeld, soms de leeftijd en in de huwelijksakten de naam van de ouders. Let wel op: wanneer er bv. “ex Vinkt” wordt vermeld, betekent dit niet noodzakelijk dat betrokkene in Vinkt is geboren, wel dat hij daar op het ogenblik van de feiten woonde.

Nog enkele tips:

- soms wordt het jaar niet in elke akte vermeld, maar enkel de dag en maand; blader dan enkele bladzijden terug tot begin januari, daar vind je het jaartal;
- 7bris = september (en niet juli), 8bris = oktober, 9bris = november, 10bris = december;
- bij het noteren van de voornamen mag je geen rekening houden met de Latijnse naamvallen, vb. Petro, Petrum en Petri = Petrus of Peter;
- opgepast als je Latijnse namen omzet in Vlaamse, vb. Egidius = Gillis, Judocus = Joos, Maria wordt vaak als Mayken in Vlaamse teksten vermeld en Elisabetha als Betkin.

De originele akten zijn thans niet meer consulteerbaar. In de rijksarchieven raadplegen we microfilms of fotokopieën. Ook de meeste documentatiecentra voor familiekunder bezitten collecties kopieën of microfilms van parochieregisters.

Op de site <http://www.vvfgent.be/parochieregisters.htm> vind je een overzicht van de parochieregisters die je kan consulteren in het documentatiecentrum van Melle.

Een volledig overzicht van de parochieregisters in België vind je in Hervé Douchamps en Raymond Tefnin: Repertorium der oude parochieregisters in België, Brussel 1985. Dit boek geeft per parochie niet alleen de begin- en einddata van doop-, huwelijks- en overlijdensregisters, maar duidt ook de leemten aan. Opgepast: de vermelde bewaarplaats komt niet meer overeen met de huidige toestand.

Een woordje over de klappers (alfabetische naamindexen) op de parochieregisters.

Vanaf 1863 werden door de Belgische regering kredieten vrijgemaakt voor het opstellen van naamindices op de oude parochieregisters in twee exemplaren, waarvan het eerste in de gemeente bleef en het dubbel gedeponeed werd bij de rechtbank van eerste aanleg van het betrokken gerechtelijk arrondissement. De subsidie voorzag een bedrag per genoteerde naam. Steeds werden afzonderlijke klappers op de dopen, de huwelijken en de overlijdens aangelegd. Niet alle klappers bevatten evenveel gegevens. Vooral bij de doopregisters is het verschil in bruikbaarheid treffend tussen de indexen die enkel namen en data omvatten en deze die naast de

naam van het kind en doopdatum ook de namen van beide ouders vermelden (en waarmee je onmiddellijk een voorontwerp van gezinsfiches kan aanleggen).

De meeste klappers betreffen de gehele periode van de parochieregisters. In sommige gemeenten werden echter 10-jaarlijkse tafels aangelegd (vb. Tielt) wat het zoeken niet vergemakkelijkt.

Regiers	Angela	Anton J.	Barbara	18 sept 1777	21
	Anna	Anton J.	Karriethaghe	18 Dec 1777	22
	Barbara H.	Johannes B.	Verlee	18 Jan 1768	23
	Barbara H.	Johannes	Verlee	18 Jan 1768	24
	Johanna	Johannes	Verlee	18 Jan 1776	25
	Johanna	Philippus	Vanburchum	20 sept 1774	26
	Johanna	Barbara	Pompe	19 Jun 1791	27
	Johanna H.	Nicolaas	Verlee	4 sept 1768	28
	Johanna	Barbara	Cyrtgal	13 Dec 1779	29

Hoe gaan we nu best tewerk bij onze opzoekingen? Vooreerst consulteren we de klappers. Bij voorkeur en indien het enigszins mogelijk is noteren we alle gegevens betreffende naamgenoten. Bevatten de klappers van de doopregisters de namen van de ouders dan kunnen we reeds voorlopige gezinsfiches aanleggen. We vullen die dan aan met gegevens uit de klappers op de huwelijken en de overlijdens.

Vervolgens nemen we de parochieregisters zelf ter hand. Ook hier geldt: hoe meer tijd je besteedt aan de consultatie, hoe meer nuttige inlichtingen je samensprokkelt. Je kan hierin zo ver gaan als je zelf wil. Maar bedenk wel dat:

- de opstellers van de klappers niet steeds goed oud schrift konden lezen en dus heel wat personen in de indices zijn opgenomen met familienaam X of onbekend en andere verkeerd werden gelezen en vermeld;
- bij het indexeren een aantal akten werden vergeten;
- de meeste van onze voorouders ongeletterd waren en de pastoors dus moesten afgaan op de uitspraak van namen. Wanneer de pastoor van een andere streek afkomstig was kon dit leiden tot verkeerde of diverse schrijfwijzen van een naam (hou hiermee ook rekening bij de consultatie van de klappers).

Als het enigszins kan, overloop dan alle akten van de periode dat voorouders in de parochie leefden. Noteer niet alleen alle gegevens uit de akten die direct verband houden met het gezin waarnaar je op zoek bent, maar ook die van andere naamgenoten. Noteer ook de akten waarin een familielid getuige is of peter of meter. Het samenleggen van al deze gegevens is een boeiende puzzel die met wat geluk leidt tot de reconstructie van gans je familie. Vaak vind je ook familieleden terug die je niet in de klappers terugvindt.

Tenslotte nog dit: heb je voorouders in West-Vlaanderen, consulteer dan zeker de website <http://www.vrijwilligersrab.be/page7.asp> Hier vind je een database met de huwelijksakten in de parochieregisters van de ganse provincie. De database is nog niet volledig, maar op een overzichtskaart kan je zien dat reeds meer dan de helft van de provincie werd afgewerkt. En op onze website <http://www.vvfdeinze.be> vind je onder PR OLV Deinze een index op de parochieregisters van Deinze (parochie Onze-Lieve-Vrouw).

Guido Demuyneck

DE TOTAALINDEXEN VAN FAMILIENAMEN VOORKOMENDE IN DE KLAPPERS VAN DE PAROCHIEREGISTERS VAN HET ANCIEN REGIME

Op een dood spoor in het ancien regime?

Bent u op zoek naar een verdwaald familielid ?

De totaalindex van familienamen voorkomende in de klappers van de parochieregisters van het ancien regime kan u vooruit helpen!

(Een uitgave van de VVF).

De meeste mensen hebben gedurende hun leven op verschillende plaatsen verbleven. De oorzaken van deze migraties kunnen zeer uiteenlopend zijn. Huwelijken en economische noodzak zijn wel de voornaamste redenen waarom mensen verhuizen. Met de invoering van de registers van de burgerlijke stand tijdens de Franse Revolutie en later de bevolkingsregisters is de herkomst van personen redelijk gemakkelijk te achterhalen. Vóór de Franse Revolutie echter zijn de parochieregisters de enige algemeen verspreide bronnen waarin persoonlijke gegevens van burgers werden opgetekend. Het lezen van deze boeken is geen sinecure en daarom werden klappers per parochie aangemaakt.

Vanaf 1987 werd binnen VVF een voorstel naar voren geschoven om een totaalindex te maken van alle parochieregisters per administratief arrondissement. Deze totaalindexen geven ons een overzicht van alle familienamen die er voorkwamen, met aanduiding van de parochies waar naamgenoten werden gedoopt, huwden of werden begraven.

Er werden totaalindexen opgesteld voor gans Vlaanderen en het Hoofdstedelijk Gewest Brussel. Voor Oost-Vlaanderen gaat het om de arrondissementen Eeklo, Gent (de parochies van Gent zelf werden er niet in opgenomen), Oudenaarde, Sint-Niklaas en Aalst (opgesplitst in Aalst-Oost en Aalst deel Zottegem).

Op de website <http://www.svfvf.net/totaalindex-lijst-van-de-parochies> wordt vooreerst een lijst weergegeven van alle administratieve arrondissementen waarvoor een totaalindex werd opgesteld. Vervolgens volgt per arrondissement een lijst van de parochies (gemeenten) die in elk van deze totaalindexen werden opgenomen met telkens voor dopen, huwelijken en overlijdens het begin- en eindjaar.

Als basis voor deze totaalindexen werden alleen de bestaande klappers op de parochieregisters genomen (met, niet te vergeten, al hun fouten en leemten). Dit verklaart waarom bijvoorbeeld de parochies van Meigem en Wontergem, waarvoor pas later indexen op de registers werden opgesteld door Frans Neirinck (uitgaven van Digitaal Archief Gent), niet werden opgenomen in de totaalindexen.

Bij het raadplegen van de totaalindexen (met de familienamen in alle variante schrijfwijzen) dient wel met een aantal bijzonderheden rekening gehouden. In de namen werden accenten en trema's weggelaten, de spatiëring tussen naamdelen werd weggelaten, en de "IJ" werd vervangen door een "Y".

Op de eerste pagina van elke totaalindex is een numerieke lijst van de opgenomen parochies afgedrukt (in de totaalindex van het arrondissement Gent heeft bijvoorbeeld Astene nr. 4 en Zulte nr. 75). Om terug te vinden in welke parochie een bepaalde familienaam voorkomt kan een voorbeeld klaarheid scheppen (zie hieronder). De naam NACHTEGAEL bijvoorbeeld komt onder andere voor in parochie nr. 3 (d.i. Asper) bij de dopen, bij de huwelijken en bij de overlijdens (3dho). De familienaam NACTERGAL komt enkel voor in de parochie nr. 19 (d.i. Gavere) bij de huwelijken (19-h-).

Met behulp van de totaalindexen krijgen we dus een beeld van de spreiding van elke familienaam in een bepaalde streek. Ze bieden ons hulp om de mogelijke herkomst van een voorouder te achterhalen of om verwante familieleden op te sporen.

Volgende totaalindexen zijn beschikbaar in het Stadsarchief van Deinze (in de kast met werken van de VVF-afdeling Deinze):

Arrondissement GENT: met de naamlijsten van 76 parochies, voor ROESELARE van 20 parochies, voor KORTRIJK van 42 parochies, voor DIKSMUIDE van 26 parochies, voor OUDENAARDE van 60 parochies en voor TIELT van 19 parochies.

NACE	:	62-h-
NACHTEGAEL	:	3cho 6cho 7--o 9cho 10ch- 15--o
NACHTEGAEL	:	17cho 19d-o 23-h- 30-h- 34-h- 39-h-
NACHTEGAEL	:	57-h- 66-ho 75d--
NACHTEGAELE	:	2-h- 3cho 10d-- 19cho 23d-- 34--o
NACHTEGAELE	:	73-h- 75cho
NACHTEGAELS	:	3--o 17-h- 19-h- 39--o
NACHTEGAL	:	17-h-
NACHTEGALE	:	17d--
NACHTERGAEL	:	3d-o 10d-- 17cho 19d-- 23--o 45d--
NACHTERGAEL	:	55-ho 56--o 61d-- 75d-o
NACHTERGAELE	:	3cho 6d-- 17d-o 19d-o 34d-- 45d-o
NACHTERGAELE	:	73-h- 75cho
NACHTERGAELS	:	3d-- 19-ho 56-ho
NACHTERGAL	:	34d-- 58d--
NACHTERGALE	:	3d-- 19-ho 73cho
NACHTERGALLE	:	3d--
NACHTERGHAELE	:	3d--
NACKELINCK	:	57-h-
NACKELYNCK	:	63d--
NACHTEGAEL	:	3--o
NACHTERGAEL	:	19d--
NACHTERGAELE	:	19--o
NACHTERGAL	:	19-h-
NACHTERGALE	:	3d-- 19-h-

Claude Gekiere en Guido Demuyne

**STATEN VAN GOED IN HET FONDS VIERSCHAAR GRAMMENE -
MACHELEN**

(vervolg van Leiestam 3/2009 p. 686 - 687)

6/7/1693: Marie SEVEYN +

x Pieter PLUWIER +, waarvan ? K

V: Lieven DE POORTERE

xx Antheunis DE KUYSSCHE.

19/9/1695: Jan DE WEIRT + Machelen 'heerlijkheid Maelbroeck' 1694

x Marie VAN HAELST wed., waarvan 4 K:

Joannes, Elisabeth, Janneken en Pieteronelle

V: Marten DE WEIRT broer van de overledene

(Marie VAN HAELST xx Joos DE BAERE fs. Thomaes).

12/12/1695: Pieter DAMMAN + Machelen 1694

x Joosyne DE LANSHEERE + Machelen 1694, waarvan 1 K:

Marie 5 j.

VP: Jan DAMMAN oom van de wees.

9/1/1696: Cathelijne VAN SOMPELE + Machelen 10/4/1695

x Gillis VAN HOENAECKER wed., waarvan 2 K:

Joosyngen en Joannes

VP: Pieter DE WAEGHENAERE;

VM: Guillaeme VAN SOMPELE.

18/4/1696: Anthone DELLIJN + Machelen 19/2/1695

x Joosyntien BIEBUYCK fa. Jan wed., waarvan 3 K:

Joannes, Anthonius en Marie Franchoise

VP: Michiel NAESSENS;

VM: Frans BIEBUYCK.

2/4/1696: Jacobus VANDER HAEGHEN + Machelen november 1694

x Elysabette WEYDENS wed., waarvan 6 K:

Joannes, Adryaen, Fransoys, Anneken, Elysabette en Anne Catteryne

VP: Antheunis FASSAERT fs. Pieter in "Melsene" (sic)land van Waas "ende dat hij daertoe niet wel en can" Jan BERTENS neef van de wezen.

14/1/1697: Joos VANDE KERCKHOVE + Machelen mei 1694

x Marie TEMMERMAN wed., waarvan 2 K:

Michiel meerderjarig en Joosijne wees

VP: Michiel VANDE KERCKHOVE.

21/1/1697: Janneken VAN HAUWAERT + Machelen 1696

x Jan VERMEULEN fs. Pieter wed., waarvan 5 K:

Joos, Tanneken, Lievyne, Janneken en Pietronelle

V: Pieter HOLVOET.

- 4/11/1697: Pieter DE SMEDT fs. Lieven + Machelen 24/9/1697
 xx Marie DE JONGHE fa. Michiel + Machelen, waarvan 1 K:
 Neelken 4 j.
 V: Michiel DE JONGHE grootvader van de wees
 xxx Elisabeth DE WAELE wed., waarvan geen K maar “niet beters te weten of
 sij is bevrucht van kinde by den voorschreven Pieter DE SMEDT”.
- 14/4/1698: Lievyne PAUWELS +
 x Pieter DHULST wed., waarvan 3 K:
 Franchoys, Joosijne en Pieteronelken
 VM: Jan DE VOS x Marie PAUWELS zuster van de overledene.
- 23/6/1698: Gillis TORKEYN + Machelen
 x Pieteronelle DE LOOF + Machelen, waarvan 1 K:
 Gillis 5 j.
 “waervan dat de apparente vooghden vande selve weese soo wel vande
 vaderlijke als moederlijke sijde sijn woonende opden staten bodem”.
- 19/5/1699: Goddelieve CURTVRIENT +
 x Laureins VAN HOECKE wed., waarvan 2 K:
 Joannes en Lievijne
 VM: Jan CURTVRIENT fs. Jan.

(wordt vervolgd)

Guido Demuyck

AANWINSTEN VOOR ONZE BIBLIOTHEEK

We danken Paul Huys voor de schenking van volgende werken aan onze bibliotheek:

Staten van goed van de heerlijkheden afhangende van de Sint-Pietersabdij Gent
 Delen I tot en met VII, samen 626 bladzijden met alfabetische naamindex

Vinkt, bestuurlijke zelfstandigheid 1800 – 1976 (176 jaar bestuurlijke zelfstandigheid) door F.
 Michem

Vinkt, kerk en parochie door F. Michem

Sint-Maria-Lerne, Sint-Martens-Lerne: Status animarum 1630 – 1638
 door F. Neirinck

Oude Oostvlaamse herbergnamen door Noel Kerckaert

Oude Oostvlaamse hoeven door Noel Kerckaert

Het verhaal van Remi VERCAMER x Marie Emma Celina GOETRY en hun vijftien zonen en
 vijf dochters

Heemkundige kring Dronghine, jaarboeken 1982 – 1983 – 1986 – 1987 – 1988 - 1989

Met steun van de
Vlaamse overheid

België-Belgique
P.B. 9800 Deinze 1
3-9282

P 806155

LEIESTAM

Informatieblad van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, Afdeling Deinze

Verschijnt tweemaandelijks

(niet in juni)

Uitgiftekantoor: Deinze nr. 1

Verantwoordelijke uitgever:

Claude GEKIERE

17^e jaargang nr. 5

Herfstlaan 59

DECEMBER 2009

9800 DEINZE

Hoofdredacteur: Demuyne Guido, Pachtgoeddreef 17, 9031 Drogen

Onze internet-site: <http://www.vvfdeinze.be>

Activiteiten:

1) Woensdagen 30/12/2009, 28/1, 24/2 en 31/3/2010: Opsporing verzocht: mijn voorouders (telkens van 10 uur tot 12 uur in het stadsarchief van Deinze): begeleiding nieuwe familiekundigen door een bestuurslid van VVF-Deinze.

2) Dinsdag 16 februari 2010 vanaf 20 uur in de benedenzaal van de bibliotheek, Markt te Deinze

Voordracht: **BOUWEN IN DE MIDDELEEUWEN**

Door de heer Chris Weymeis, journalist

Ook al eens een Romaans of Gotisch monument bezocht en u de vraag gesteld: "Hoe hebben de mensen het vroeger klaargespeeld om een dergelijk complex te bouwen?" of "Wie was de bouwmeester van dit gebouw en hoe heeft hij zijn plannen getekend?"

Op deze en nog vele andere vragen krijgt u een antwoord op de voordracht met powerpointpresentatie.

Aan de hand van heel wat illustratiemateriaal verrijst een heus bouwwerk zonder dat u zelf de handen uit de mouwen hoeft te steken.

Hernieuwing lidgelden:

Gelieve uw lidmaatschapsbijdrage 2010 (5 euro) over te willen schrijven op rekening nr.083-2731167-38 van VVF-Deinze. Nationale leden van VVF zijn niet verplicht om deze bijdrage te storten maar hun bijdrage is steeds van harte welkom.

DE PRIJS EN DE KLAS VAN EEN BEGRAFENIS IN HET OUD REGIME

Jonge genealogen die geen Latijn studeerden zijn meestal weinig vertrouwd met de taal die de pastoors gebruikten in de registers van het oud regime.

De akten van overlijden van de 18^e eeuw vermelden aan het einde de klas van begrafenis van de overledene.

Daar lees je een Latijnse uitdrukking of afkortingen waarvan jonge vorsers vaak de betekenis niet kennen.

De Bisschop van Gent regelde op 28 februari 1692, in overeenkomst met het Hoofdcollegie, twee zaken; nl. de prijs die mocht gevraagd worden en de klas van begraven. Dat diende theoretisch ongewijzigd te blijven tot het einde van het oud regime.

De tekst luidde als volgt:

1-“*Ende in 't regardt van den hoogsten Dienst van Begraeven ende Uytvaerten met **negen lessen**, zal den Pastoor voor hem, Diaken, Subdiaken, Coster, ende het inhaelen van het Lyck op de gewoonelycke plaetse mogen profiteren **dry ponden** grooten eens*”¹.

2-“*Den voorgeschreven Dienst gebeurende met **ses lessen**, zullen al t'samen daer over mogen profiteren, de somme van **twee ponden** grooten, behoudens dat over de begraevenisse geschiedende met ses Lessen, de Lycken niet en zullen vermogen ingehaelt te worden, op dat alsoo distinctie gemaect worde tussen de principaelste en de andere Persoonen*”.

3-“*Voor de Diensten als vooren geschiedende met **dry lessen**, zal men alleenelyck moeten voor alles betaelen **twintig schellingen** groot, (of 1 pond).*

*Dewelcke niet en zullen mogen begraeven worden in de Kercke, 't en zij den Overledenen aldaer is rechthebbende van vrije sepulture ende gekomen is tot groote decadentie, in welcken gevalle sy evenwel maer en zullen moeten betaelen de voorseyde **twintig Schellingen** grooten eens*”.

4-“*Belangende de arme lieden geleefd hebbende op den armen-disch, vermag de pastor alleenelyck te genieten voor het begraeven, soo vor hem als synen Coster, de somme van **dry Schellingen** grooten, mits doende eene gelesene misse*”².

Alle prijzen waren bedoeld als totaalprijzen. Hiervan diende dus ook de koster en eventueel de baljuw, betaald te worden.

Er bestonden voor de dienst en de uitvaart, de volgende klassen en prijzen:

1-Een dienst met **negen lezingen, drie ponden grooten**. De overledene werd door de priester aan huis of, als de overledene te ver van de kerk woonde, op een afgesproken plaats ingehaald.

2-Een dienst met **zes lezingen** tegen **twee ponden grooten**. De overledene mocht niet worden opgehaald door de priester.

3-Een dienst met **drie lezingen** kostte **20 schellingen grooten** (of een pond).

Voor personen die geestelijk gestoord waren diende **20 schellingen grooten** betaald te worden voor dezelfde dienst.

4-Voor personen die ten laste van de armendis (een voorloper van het **OCMW**) begraven werden, diende men aan de pastoor **3 schellingen** te betalen voor hem en de koster.

Een overledene die in zonde geleefd had, die bvb. gescheiden was en samenleefde met een ander persoon, of een persoon die zelfmoord pleegde, mocht niet in de kerk begraven worden. Men noemde zijn uitvaart *een zinking*.

De overledene werd in het portaal van de kerk geplaatst waar enkele gebeden gelezen werden. Daarna werd hij begraven.

Vergeet niet dat in die tijd iedereen in de kerk gedoopt, huwde en begraven werd.

Burgerlijke uitvaarten kwamen zo goed als niet voor.

¹ We hebben het hier over ponden grooten parisis.

² Deze tekst komt uit Vlaamse Stam 1965 - A. Maris.

Er bestonden dus begrafenismissen met negen lessen of lezingen, met zes lezingen, met drie lezingen, telkens met een andere prijs.

Dit onderscheid werd gemaakt om de sociale stand van de overledene te benadrukken.

Het was logisch dat de echt rijke personen het als vanzelfsprekend vonden, dat zij, gezien hun status, met de hoogste dienst begraven werden.

Dat er in die tijd personen waren die de klasse van begraven niet koppelden aan rijkdom maar aan godsvrucht en het verlangen om in het Rijk Gods te worden opgenomen is aanneembaar.

Dat er personen waren die aan familieleden of aan de pastoor de wens uitten om met een hogere dienst begraven te worden dan hun status dit toeliet, is niet uitgesloten. Hij of zij was zeker bereid daarvoor een financieel offer te brengen en in sommige gevallen was dat misschien aangemoedigd door de pastoor.

Dezelfde redenering kan doorgetrokken worden voor personen die met de dienst van tweede klas begraven werden, terwijl ze eigenlijk tot de armste klas behoorden.

Het percentage rijke personen was in die tijd zeer klein terwijl het percentage armen in die periode zeer hoog lag. De welstellende burger wilde tot de rijken behoren en de armen wilden niet arm zijn.

Gangbare uitdrukkingen die de pastoors gebruikten om de dienst aan te duiden in het register van overlijden:

Cum officio novem lectionum = met officie met negen lessen.

Cum officio solemn = met plechtig officie.

Exequiae primae classis = uitvaart van eerste klas.

Exequiis summis = met de hoogste uitvaart.

Officio summum = de hoogste dienst.

Exequiis majoribus = met hogere uitvaart.

Exequiae duplices majores = uitvaart van hogere dubbele klas.

Majores kan in dit geval op een hogere onderverdeling van de klas duiden, zonet op een dienst van de hoogste klas.

Dit zijn omschrijvingen om de uitvaart van de hoogste klas aan te geven.

Cum officio sex lectionum = met officie met zes lessen. Als afkorting *Cum off. 3 lect.*

Cum officio medio = met officie van de middenklas. Als afkorting *Cum off. m.*

Exequiis mediis = uitvaart van de middenklas. Als afkorting *Ex. med.*

Missa cantata = gezongen mis.

Exequiis duplices = uitvaart van de dubbele klas.

Dit zijn de diensten van de middenklas.

Cum officio 3 lectionum = met een dienst met drie lessen.

Exequiis minimis = met de laagste dienst. Die omschrijving komt minder vaak voor.

Waar er alleen *exequae* vermeld is, was een dienst met 'drie lessen' bedoeld.

Cum missa = met een gelezen mis.

Voor de allerarmsten die leefden van den *armen-disch*.

Dit zijn de diensten voor de laagste klas.

Particulariter sepultus = Op een bijzondere manier begraven. Dit is ons niet duidelijk.

Lessen of lezingen waren een deel van het officie die door de pastoor(s) en de koster werd gezongen.

Ze verwijzen naar de 'metten' van het officie. Die 'metten' bestonden uit een psalm, drie maal drie psalmen en drie maal drie lezingen, gevolgd door een beurtzang door de pastoor en de koster – orgelist gezongen. De ouderen onder ons hebben dat nog gekend.

Bij een dienst met *'negen lessen'* werden de *'metten'* helemaal gezongen. Bij een dienst met *'zes lessen'* werd tweederde van de *'metten'* gezongen en bij een dienst van *'drie lessen'* een derde.

Het zingen van de volledige *'metten'* of de *'vigiliën'* nam ongeveer een uur in beslag. Omwille van de tijdsduur werden ze de dag vooraf gezongen.

De akten van overlijden van minderjarigen vermelden altijd de ouderdom, maar niet altijd het soort dienst dat gedaan werd.

Bij wijze van steekproef hebben wij van parochies OLV Deinze, Zeveren en Machelen, 100 opeenvolgende akten van overlijden nagetrokken uit de 18^e eeuw en telkens de klas van begrafenis genoteerd.

Dit geeft als resultaat:

OLV Deinze:

20 personen werden met de hoogste dienst begraven. Dit is 20 %.

45 personen werden begraven met een dienst van de middenklasse. Dit is 45 %.

26 overledene werden met de laagste dienst begraven. Dit 26%.

9 akten vermelden niet met welke dienst zij begraven werden. Dit is 9%.

Onder de 100 overledenen waren 48 volwassen mannen, 45 volwassen vrouwen

De mannen werden gemiddeld 51 jaar, de vrouwen 56 jaar.

Er overleden 7 minderjarigen tussen de 15 en de 19 jaar.

Borelingen en hele jonge overleden kinderen zijn door de pastoor van OLV niet ingeschreven in deze registers.

U kunt zich afvragen of de percentages redelijk zijn? Ik denk van niet.

Men mag er niet van uitgaan dat iedereen die met de hoogste dienst begraven werd defacto een zeer welstellend en gezaghebbend personen was? Vooral het percentage van Deinze ligt veel te hoog.

Ook het percentage van de middenklasse ligt daar te hoog, terwijl dat van de derde klas begrafenis eigenlijk veel te laag ligt. Er waren in die tijd veel arme mensen.

Zeveren:

6 personen werden met de hoogste dienst begraven. Dit is 9%.

54 personen werden begraven met de middendienst. Dit is 54 %.

35 personen werden begraven met de laagste dienst. Dit is 35%.

5 akten vermelden geen klas van begraven.

Onder de 100 overledene tellen we 54 volwassen mannen en 41 volwassen vrouwen.

De mannen bereikten gemiddeld 44 jaar, de vrouwen 41 jaar.

Er overleden 5 minderjarige tussen 15 en 19 jaar.

De borelingen en jonge kinderen zijn door de pastoor ingeschreven.

Ze zijn echter niet opgenomen om het evenwicht te bewaren tussen de drie gemeenten.

Het percentage voor de hoogste klas lijkt ons normaal terwijl dat van de middenklas ons eerder iets te hoog lijkt.

Machelen:

4 personen werden met de hoogste dienst begraven. Dit is 4 %

13 personen werden begraven met de middendienst. Dit is 13%.

82 personen werden begraven met de laagste dienst. Dit is 82 %

1 akte vermeldt geen klas.

Voor een landelijke gemeente lijkt dit ons een juiste weerspiegeling van de status van de bevolking..

Onder de 100 overledene tellen we 59 volwassen mannen en 32 volwassen vrouwen.

De mannen werden gemiddeld 53 jaar, de vrouwen 63.

Er overleden 9 minderjarige tussen 14 en 19 jaar.

Hier hebben wij evenmin jonge kinderen opgenomen.

Het uiterlijk vertoon en het aanzien van de persoon, blijkt vooral in het verstedelijkt gebied van Deinze gespeeld te hebben, samen met de vroomheid van de overledene en de invloed die de pastoor desgevallend heeft uitgeoefend op de keuze van de klas.

Eens te meer blijkt, dat iets doen of niet doen uit menselijk opzicht, van alle tijden is.

Wees dus voorzichtig met de inschatting van de rijkdom of de vroomheid van een familielid!

Tegenwoordig is elk onderscheid in de begrafenisdiensten afgeschaft. Iedereen die in de kerk begraven wordt, rijk of arm, krijgt een zelfde dienst.

Om enig zicht te krijgen op de gangbare prijzen die aan de priester betaald werden om iemand te begraven, hebben wij bij wijze van steekproef 35 *Staten van Goed* nagekeken die tussen 1748 en 1792 opgemaakt werden. Daarin zijn de begrafenis-kosten opgenomen, maar niet de klas van de opgedragen dienst. Dit laatste gegeven is echter gemakkelijk af te leiden uit de opgetekende bedragen.

Voor een eersteklas dienst rekende de pastoor 4 tot 5 ponden.

Indien er naast de celebrant een onderpastoor assisteerde werd daarvoor 10 schellingen extra aangerekend.

Voor een tweedeklas dienst betaalde men 3 ponden en voor de laagste dienst 1 tot 2 ponden.

De prijs was niet altijd eenduidig. Meestal was in dat honorarium het loon van de koster begrepen, soms de huur van de *pelder* of het baarkleed en de kostprijs van het *was* of de kaarsen.

De grafmaker en de klokkenluider, veelal dezelfde persoon, rekende tussen de 10 en de 15 schellingen. De baljuw 5 tot 6 schellingen.

De prijzen liggen wel beduidend hoger dan hetgeen in 1692 door het bisdom afgesproken werd. Waarschijnlijk werden zij tussentijds aangepast aan de levensduurte of, de pastoors hielden zich niet aan de afspraken.

Nog enkele andere wetenswaardigheden.

Een hele dure kist voor een eersteklas begrafenis kostte 1 pond.

De prijs voor een eenvoudige doodskist schommelde tussen 5 en 14 schellingen, allicht naargelang de gebruikte houtsoort en de uitwendige sieraden die er op aangebracht waren.

Die prijzen vergelijken met die van nu, is moeilijk en heeft weinig zin. De gewoonten zijn immers grondig veranderd.

De waarde van een *pond grooten paris* en een *schelling* uit de 18^e eeuw afwegen tegenover onze huidige munt is trouwens specialistenwerk.

Misschien kunnen we proberen een vergelijking te maken met de prijs die toen voor andere diensten betaald werd.

Door middel van onze tweede bron, nl. de *Staten van Goed*, trachten wij daar een afdoend antwoord op te vinden.

In dezelfde periode kostten twee (magere) koeien met twee jonge runderen 5 ponden en 3 schellingen.

Een mooie goedgevleesde melkkoe werd geschat op 6 pond.

Een jong dienstmeisje kostte per jaar 4 pond en 10 schellingen, een dienstknecht 6 pond.

Een nieuwe kruiwagen kostte 13 schellingen.

De aardappelen gerooid op een veld van 500 m² werden verkocht voor 2 pond, 4 schellingen.

De waarde van potten en pannen, het meubilair, kortom de inhoud van een keuken van een schamele boerenwoning werd geschat op 9 pond, 19 schellingen.

Doodgaan was door de eeuwen heen en is nog steeds een dure aangelegenheid!

STATEN VAN GOED – EEN BELANGRIJKE BRON VOOR GENEALOGEN

(vervolg van jg. 16 nr. 3, p. 646-648)

In jaargang 15 en 16 van Leiestam schreven we verschillende artikels over de staten van goed als bron voor de familiekunde. Deze artikels zijn thans raadpleegbaar op onze site <http://www.vvfdeinze.be> (klikken op “Tijdschrift”). Daar vindt u de vroegere artikels over dit onderwerp bij “De belangrijkste artikels over archiefbronnen in ons tijdschrift “Leiestam””. Hieronder volgt nog enige uitleg over het slot van een staat van goed.

Een staat van goed had de bedoeling een juist beeld te krijgen van bezittingen en schulden van het sterfhuis. Was er een positief saldo, dan deelde men dit bedrag, wanneer er een weduwe of weduwnaar was, vooreerst door twee en vervolgens deze helft door het aantal kinderen dat achterbleef. Was het kind meerderjarig, dan kon het onmiddellijk aanspraak maken op zijn erfdeel. Was het nog minderjarig, dan gebeurde de betaling slechts op het ogenblik van de meerderjarigheid (25 jaar) of bij zijn of haar huwelijk. De overlevende echtgenoot stelde zich borg met zijn bezittingen.

Wanneer de andere ouder reeds was overleden, deelde men het positief saldo onmiddellijk door het aantal kinderen.

Waren er meer schulden dan baten, dan weigerden de voogden in naam van de wezen de erfenis (renunciatie).

Als voorbeeld nemen we de staat van goed van Vincentyne DE WULF, overleden te Lembeke op 17 maart 1679. Vader en houder is Gillis BUYSSE, zoon van Jan. Er blijven 4 minderjarige kinderen achter, namelijk Gilleken, 10 jaar oud, Jan 7 jaar oud, Elisabeth 21 jaar oud en Janneken (Joanna) 4 jaar oud.

(opmerking ter info: 1 pond is 20 schellingen en 1 schelling is 12 groten)

Aan het slot van de staat van goed vermeldt men vooreerst de totale schulden en baten:

“Somma vande commer bedraeghen 25 ponden 18 schellingen en 8 groten

Ende de ghemeene baete hier vooren bedraeght 124 ponden 17 schellingen en 6 groten”

Vervolgens maakt men het verschil:

“Dus blyft zuyver ghemeene baete de somme van 98 ponden 18 schellingen 10 groten”

Vervolgens deelt men het saldo door twee om het deel dat aan de wezen toekomt te berekenen:

“De selve somme ghedeelt in tweeden deelen compt aende voornoemde weesen de somme van 49 ponden 9 schellingen en 5 groten”

Vaak deelt men de bekomen som nog door het aantal wezen. Dit doet men niet in deze staat van goed maar het is niet moeilijk om te berekenen wat iedere wees toekomt, namelijk 49 ponden 9 schellingen en 5 groten : vier is gelijk aan 12 ponden 7 schellingen en 4.25 groten.

In het begin van de 17^e eeuw vinden we vaak achteraan de staat nog een “contract van houdenisse terug”. Dit is een plechtige verklaring van de overlevende ouder om zijn kinderen behoorlijk op te voeden tot aan hun meerderjarigheid.

Hieronder een voorbeeld uit de staat van goed dd. 13/1/1603 van de in Deinze overleden Cathelyne ATELYNCX, huisvrouw van Jan TUUTSCHAVERE fs. Lowys:

“Item also de vooghden metten weesen vadere oversien hebben alle de hovelicke catheylen lynen wullen thynneweerck schulden van baten ende commere ten steerfhuuse bevonden zynde zyn by tusschen spreken van lieden met eeren gheaccordeert dat de weesen vadere ende haurwere dese zyne twee weesen bygheleyt heeft ende leght by by desen de somme van zes ponden grooten elck makende tsamen twaelf ponden grooten vlaemsch die onder hem vadere zyn rustende welcke pennynghen hy beloofte heeft de weesen up te legghen commende tot eeneghen state tsy gheestelick ofte weerdelick met belofte de selve weesen te doen leeren lesen ende schryven cleeden en ghereeden van lynen ende wullen tamelick naer haerlieder staet al onghemindert haerlieder goedt metsgaeders te doen leeren wasch (= Waals, dus Frans) ende vlaemsch verbindende int vulcommen van dese zynen persoon ende goedt present ende toecomende ende spetsiale zyne gronden van erfven hier vooren ghespecifiert belovende de selve niet te vertransporteren (overdragen, vb. door verkoop) nochte verallieneren (vervreemden) ten zy alvooren dese weesen pennynghen vuldaen zyn”

**STATEN VAN GOED IN HET FONDS VIERSCHAAR GRAMMENE -
MACHELEN**

(vervolg van Leiestam 4/2009 p. 699-700)

- 1700: Lieven DHAENENS + Machelen 1/4/1700
 x Pieternelle DE SAERE, wed. waarvan 2 K:
 Pieterken 2 jaar en Lievinus 9 maanden
 VP: Caerel DHAENENS; VM: Jan DE SAERE.
- 30/3/1702: Joosyne BIEBUYCK + Petegem (Deinze) 11/12/1701
 x Anthone DELLIJN (DELEYN) +, waarvan 3 K:
 Joannes meederjarig, Marie Franchoise en Anthonius wezen
 xx Simon HOOFT wed.
- 18/7/1705: Janneken BUNGHELAERS fa. Lieven + Grammene januari 1705
 x Jan DE BLAUWERE fs. Frans, wed., waarvan 4 K:
 Jacquemintken +, Joannes, Fransiscus en Joosintken
 VP: Joos DU GARDIN in Gottem;
 VM: Michiel VANDE KERCKHOVE fs. Adriaen in Sint-Martens-Latem.
- 25/2/1706: Elisabette DE SMET fa. Jan + Grammene januari 1706
 x Pieter VAN BAELE fs. Philips wed., waarvan 3 K:
 Petronelle, Marianne en Janneken
 VP: Philips VAN DAELE fs. Philips in Oostkamp;
 VM: Jeroen DE SMET fs. Jan in Grammene.
- 6/7/1707: Jan DE BOS fs. Jan + Kruishoutem "leen ten aeckere ... ghehouden uutten leenhoeve
 vande heerelyckhede van Emstrode ten eede binnen maechelen" 24/4/1707
 x Marie BAERT fa. Jan wed., waarvan 3 K: Joannes, Francos en Maerie
 V: Antoine DE SMET; TV: Pieter BAERT broer van de wed.
- 17/7/1707: Elysaebete DE WERT fa. Jan + Machelen 12/5/1707
 x Gillis NERRYNCK fs. Fransoys wed., waarvan 1 K: Fransoys 4 jaar
 VP: Fransoys NERRYNCK; VM: Marten DE WERT.
- 21/4/1708: Quinten MEIRRE fs. Quinten + 16/1/1707
 x Giellynne VERMEULLEN wed., waarvan 4 K:
 Liven, Martynne en Castynne meerderjarig,
 Joos + x Elisabeth DE LOOF fa. Liven waarvan 1 K: Giellynne
 VP: Liven MEIRE fs. Quinten; VM: Joos DE BAERE fs. Joos.
- 20/2/1708: Cornelis DE BOOS (DE BOIS) fs. Fransoys + Machelen
 x Janneken DHAENENS fa. Gillis wed., waarvan 5 K:
 Pieter, Marie, Issabelle, Mariegenne en Pieternelle
 VP: Fransoys DE BOOS; VM: Lieven DHAENENS.
- 18/12/1710: Gullaeme LOOTENS + Machelen heerlijkheid "Emstroode ten Eede"
 x Anne DE MUELLEMEESTER fa. Jan + Machelen heerlijkheid "Emstroode ten
 Eede", waarvan 2 K: Joannes en Tanneken
 VP: Joannes LOOTENS fs. Joos;
 VM: Jacques MESTDACH x Marie DE MUELEMEESTER in Kruishoutem.
 (2 staten van goed, één op naam van elk van de ouders).

- 7/3/1712: Guillielmus TURQUYN + Machelen 13/3/1711
 x Tanneken VERLOOVEN fa. Joos wed., waarvan 1 K: Appolonys
 VP: Pieter WEYTTENS.
- 26/6/1713: Joosynne DE CONNYNCK + Machelen 28/4/1713
 x Jan VERMEULLENE fa. Pieter wed., waarvan 1 K: Bresitta 14 maanden
 VM: Joos AELVOET in Olsene.
- 12/6/1713: Joanne DE POORTERE + Machelen 2/5/1713
 x Eraessemus CURTVRIENT +, waarvan 3 K:
 Pieteronelle en Joannis meerderjarig; Joosyne 18 jaar
 VM: Joannes CURTVRIENT;
 xx Louys DE BLAECKE fs. Philips, wed. waarvan geen K.
- 27/5/1713: Marie CRAS + Machelen 8/5/1713
 x Joos VANDEN BERGHE fs. Chaerel wed., waarvan 2 K: Frans en Jacobus
 VM: Frans CRAS fs. Charel.
- 21/10/1715: Adriaen TORCQUYN fs. Adriaen + Machelen maart 1715
 x Janneken DE RAET fa. Louys wed., waarvan 3 K:
 Marie 14 j., Joos 13 j. en Joosyne 9 j.
 VP: Joos MAES zwager van de overledene; VM: Pieter DE RAEDT.
- 16/12/1715: Pieteronelle DHONT + Machelen mei 1715
 x Ollevier DE MEYERE wed., waarvan 5 K:
 Philips en Lievyne meerderjarig;
 Marie x Joannes MESTACH, Pieteronelle x Joos DE SLOVERE;
 Anne wees
 VP: Philips DE MEYERE; VM: Justaes VAN TORRE.
- 29/10/1715: Jan DHONT fs. Jan + Machelen (?) december 1714
 x Joanne TUYTSCHAEVERE fa. Pieter, wed., waarvan 2 K:
 Jackemyntjen 16 jaar en Cornelia 9 jaar
 VP: Jacobus DHONT broer van de overledene.
- 15/11/1717: Rekening Bewijs sterfhuis Janneken DE RAEDT + Machelen 21/3/1717
 x Adriaen TURCQUYN +
 door Jacques STUVAERT officier van Machelen als curateur
 (zie ook staat van goed dd. 21/10/1715 hierboven).
- 29/4/1717: Jooris VAN AUDENROGGHE fs. Jan + Grammene 1/1/1717
 x Livijne LANTSCHOOT fa. Chaerles wed., waarvan 3 K:
 Lieven 25 jaar, Ester 26 j. en Joosyntjen 20 j.
 Deelvoogd: Gheeraert GORDEYN x Susanna VAN AUDENROGGHE.
- 1/7/1718: Jan THIENPONT fs. Cristiaen + Machelen 31/3/1718
 x Joanna VAN PARIJS wed., waarvan 5 K:
 Jacobus 14 jaar, Joanne, Bregiette, Pieteronelle en Joannes
 VP: Pieter THIENPONT; VM: Jacobus VAN PARIJS.

(wordt vervolgd)

Guido Demuyneck